OVERDRACHTSDOCUMENT
RAADSPERIODE
2022-2026

VOORWOORD

Beste raadsleden,

Namens de ambtelijke organisatie wil ik van u harte feliciteren met uw verkiezing in de gemeenteraad van Barneveld. Het is altijd een spannend moment hoe de verkiezingen uitvallen. Er zijn mooie debatten en inhoudelijke campagne gevoerd. Nu de kiezer heeft gesproken, is het aan u om een coalitie te vormen voor de bestuursperiode 2022 - 2026. De komende periode zal vooral in het teken staan van informeren, verkennen en formeren. Wij willen u daarbij waar nodig graag ondersteunen.

Voor de inhoudelijke opgaven hebben wij ter ondersteuning van uw gesprekken, en wellicht ter inspiratie, een ambtelijk overdachts-document opgesteld. Op de voorkant van het overdrachtsdocument ziet u een foto met een levendig straatbeeld. Dat beeld is niet zomaar gekozen. Daar ontmoeten we elkaar veelal. De agenda van de "straat" bepaalt iedere dag weer ons werk. Daar doen we het met elkaar voor. Dat is ook de opgave voor de organisatie de komende periode. Nog meer het accent leggen op "van buiten naar binnen-denken". De leefwereld van inwoners verbinden met het gemeentehuis en vice versa. Want buiten gebeurt het! Het document geeft inzicht in lopende thema's, en een vooruitblik op de toekomstige vraagstukken. Het zijn onderwerpen waarvan wij inschatten dat het een handvat kan bieden in uw bestuurlijke afwegingen. Het document is opgebouwd op basis van de grote maatschappe-lijke opgaven op sociaal en fysiek gebied. Barneveld groeit en ontwikkelt zich sterk. Om antwoord te geven op alle vraagstukken ontwikkelt en groeit de organisatie daar in mee en willen ons continu verbeteren. Vorig jaar is daarvoor het groeiplan vastgesteld.

Tegelijkertijd leven we in een complexe en gecompliceerde wereld. Het document geeft een beeld van de werkelijkheid zoals we die nu kennen. We hebben de laatste jaren extra ervaren hoe de wereld van de ene op de andere dag kan veranderen door corona of een afschuwelijke oorlog in Oekraïne. Het zet de gemeenten voortdurend voor nieuwe vraagstukken. Het maakt het werken bij de loka-le overheid boeiend en uitdagend. Onze ambtelijke organisatie staat iedere dag weer klaar om u te adviseren en voortvarend uitvoe-ring te geven aan de gemeentelijke taken. Tenslotte staat onze dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen op nummer 1.

Wij wensen u veel succes bij alle gesprekken en wij hopen dat het overdachtsdocument een goede bijdrage mag leveren. Wij kijken ook voor de komende bestuursperiode weer uit naar een goede samenwerking tussen raad, college en organisatie.

Met vriendelijke groet,

Wabe Wieringa

Gemeentesecretaris/Algemeen Directeur

INHOUDSOPGAVE

1.Inleiding 4
2. Context 6
3. Maatschappelijke opgaven voor de gemeente Barneveld 8
- 3.1. Sociale Opgaven 8
  - 3.1.1. Groeien naar Zelfstandigheid 8
  - 3.1.2. Meedoen naar vermogen 9
  - 3.1.3. Samen Oud Worden 10
- 3.2. Fysieke opgaven 12
  - 3.2.1. Samenhangende benadering leefomgeving 12
  - 3.2.2. Verstedelijkings- en woningbouwopgave 12
  - 3.2.3. Vestigingsklimaat 13
  - 3.2.4. Leefbare dorpen en wijken 14
  - 3.2.5. Landbouwtransitie en Vitaal Platteland (Landelijk Gebied) 15
  - 3.2.6. Klimaat en Energietransitie 16
  - 3.2.7. Programma Duurzaamheid 17
- 3.3. Organisatorische opgaven 18
  - 3.3.1. Samenwerken in netwerken 18
  - 3.3.2. Verstevigen positie als partner in de regio 20
  - 3.3.3. Versterking realisatiekracht 20

4. Financieel perspectief: geactualiseerd beeld 22

Bijlage *24*

gemeente Barneveld

1. INLEIDING

Op 16 maart 2022 kiezen de inwoners van de gemeente Barneveld een nieuwe gemeenteraad. Dit vormt de opmaat voor een nieuwe bestuursperiode. Om de nieuwe raad in staat te stellen om de bestuursperiode 2022 – 2026 op een zorgvuldige wijze te starten, heeft de ambtelijke organisatie een overdrachtsdocument opgesteld.

Het doel van het overdrachtsdocument is tweeledig:

- Het waarborgen van de bestuurlijke continuïteit in overgang tussen twee bestuursperioden; en
- Het inhoudelijk faciliteren van de coalitie onderhandelingen na de verkiezingen van 16 maart 2022.

Het betreft feitelijke informatie vanuit de opgaven en beleidsvelden waarvoor de gemeente staat de komende jaren. Over de ontwikkelingen, die daaraan ten grondslag liggen, de risico's en de kansen die zich voordoen en waar op ingespeeld kan worden. De gemeente Barneveld is volop in ontwikkeling en wil daarbij nauw in contact staan met haar inwoners, organisaties en ondernemers. Ruimte geven aan initiatieven en vooral ook daarbij aansluiten. Oppakken van de opgaven, die nu de komende jaren om een gezamenlijke aanpak vragen.

Zo is dit document dan ook opgebouwd, Vanuit de centrale maatschappelijke opgaven voor de gemeente Barneveld onderverdeeld naar sociale opgaven, die direct gericht zijn op mensen en fysieke opgaven, die direct gericht zijn op de leefomgeving van mensen waarin zij wonen, werken en recreëren. Daarbij worden zij ondersteund door de organisatorische opgaven. Deze dragen bij aan het realiseren van de sociale en fysieke opgaven. Schematisch ziet dit er dan als volgt uit:

MAATSCHAPPELIJKE OPGAVEN GEMEENTE BARNEVELD

Dat is het vertrekpunt van dit document, De sociale en fysieke opgaven voor het "wat" en de organisatorische opgaven voor het "hoe. Zo laten we een andere, meer integrale benadering van de uitdagingen zien waar de gemeente nu en in de komende jaren voor staat. Het sluit ook nauw aan bij de ontwikkeling, die de gemeentelijke organisatie momenteel doormaakt vanuit het Groeiplan, waarbij we steeds meer werken vanuit opgaven, die sectoroverstijgend zijn.

In het schematisch overzicht kan het lijken dat de opgaven wat gescheiden ten opzichte van elkaar staan, maar niets is minder waar. In werkelijkheid zijn de opgaven sterk aan elkaar gerelateerd en lopen deze vaak ook in elkaar over. Zo komen bijvoorbeeld aspecten van de Sociale opgaven nadrukkelijk terug in de Samenhangende benadering leefomgeving (Omgevingsvisie), die onder de Fysieke opgaven staat. En vice versa. Over en weer met elkaar verweven dus.

Opgaven, die vervolgens wel concreet moeten "landen" in het gebied en dus een gebiedsgerichte uitwerking nodig hebben, waarbij de in 2022 vast te stellen omgevingsvisie een belangrijke rol vervult mede ondersteund vanuit gebiedsregie. In dit document laten we dit bij wijze van voorbeeld globaal voor het gebied De Glind zien. Daar zien we het opgavegericht en tegelijkertijd het gebiedsgericht werken bij elkaar komen. De andere manier van werken en benaderen is dus:

- opgavegericht (horizontale sectoroverstijgende beweging) en tegelijkertijd ook
- gebiedsgericht (verticale beweging/uitwerking vanuit de opgaven naar elk gebied).

Die benadering bepaalt de opzet van dit overdrachtsdocument en geven wij u ook u graag mee ter overweging bij het opstellen van het nieuwe coalitieakkoord 2022-2026.

LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 bevat de belangrijkste beleidsmatige context waarin de gemeente Barneveld opereert. Hierbij gaan we in op de kaders, die vanuit het nieuwe regeerakkoord, de provincie Gelderland en de belangrijkste regionale samenwerkingsverbanden voor de ontwikkeling van de gemeente Barneveld bepalend zijn.

Hoofdstuk 3 bevat de belangrijkste maatschappelijke opgaven waar Barneveld de komende bestuursperiode voor staat vertaald naar sociaal en fysiek en ondersteund door de organisatorische opgaven. We sluiten daarbij zoveel mogelijk aan bij de opgaven, zoals verwoord in het Groeiplan. Uiteraard zijn deze niet limitatief. De omgeving vraagt ons immers om voortdurend tijdig te anticiperen op nieuwe ontwikkelingen.

Hoofdstuk 4 geeft met de "kennis van nu" het financiële meerjarenperspectief van de gemeente.

Bijlage: Achtgrondinformatie vanuit de vier begrotingsprogramma's In de bijlage staat meer uitgebreide achtergrondinformatie per begrotingsprogramma, dat extra inzicht geeft op de beschreven maatschappelijke opgaven. Het gaat dan om de 4 programma's, zoals we die tot nu toe hanteren in de P&C-documenten. Met deze informatie zorgen we er tevens voor dat het totale pallet aan gemeentelijke activiteiten – zij het globaal - in de volle breedte in beeld is gebracht.

2. CONTEXT

Gemeenten zijn voor inwoners het gezicht van de overheid en hebben een prominente rol in de belangrijke opgaven van deze tijd. Tegelijkertijd zien we dat door deze stapeling aan opgaven de grenzen in zicht komen van wat gemeenten redelijkerwijs nog aankunnen. Dit dilemma vraagt om een andere manier van werken en samenwerken. Nog meer zal de gemeente de samenwerking moeten aangaan met inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden, in de wijk, de buurt, de regio en soms daar buiten. Deze samenwerking stelt eisen aan de manier van samenwerken, waarbij de nadruk meer komt te liggen bij de begrippen partnerschap en regievoering. Ontwikkelingen die van invloed zijn op de invulling hiervan zijn:

REGEERAKKOORD "OMZIEN NAAR ELKAAR, VOORUITKIJKEN NAAR DE TOEKOMST"

Op 15 december heeft het kabinet Rutte IV het coalitieakkoord tussen VVD, D66, CDA en ChristenUnie gepresenteerd. Het coalitieakkoord omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst bevat de plannen voor de komende kabinetsperiode. Daarbij gaat het onder meer om het tegengaan van klimaatverandering en -adaptatie, de aanpak van de stikstofcrisis, het bouwen van nieuwe betaalbare woningen, de verbeteringen in de gezondheidszorg, forse investeringen in onze veiligheid en het tegengaan van ondermijning, het vergroten van de kansengelijkheid en het tegengaan van discriminatie, het verbeteren van bestaanszekerheid via het aanpakken van onevenwichtigheden op de arbeidsmarkt en het tegengaan van armoede en schulden, het gericht verlagen van de belastingen en investeringen in onze toekomstige welvaart via onderwijs en innovatie en een goed vestigingsklimaat voor ondernemers en bedrijven. Het akkoord biedt de gemeente Barneveld extra perspectief om de landbouwtransitie en de woningbouwopgave uit te voeren. Het akkoord kondigt met het Nationaal Programma Landelijk Gebied een fonds van 25 miljard aan om het landelijk gebied samen met boeren en beheerders van groene ruimte invulling te geven. Het coalitieakkoord besteedt ook extra aandacht aan het oplossen van de stikstofproblematiek. Voor de regio Barneveld ligt hier een grote uitdaging om de stikstofuitstoot te verminderen, de natuur te herstellen en tegelijkertijd te voorzien in een grote woningbouwopgave en bedrijventerrein ontwikkeling. Ook investeren de coalitiepartijen de komende jaren in totaal 900 miljoen euro extra in regiodeals.

COALITIEAKKOORD "SAMEN VOOR GELDERLAND 2019 – 2023"

In het coalitieakkoord "Samen voor Gelderland"' stelt de provincie de opgaven waar Gelderland voor staat centraal. Daarbij wordt onder andere ingezet op een verduurzaming van Gelderland middels een CO2 reductie. Daarvoor is innovatie, energiebesparing, hernieuwbare energie en energie-infrastructuur nodig. Samen met regio's zijn daar regionale energiestrategieën opgesteld. Daarnaast zet Gelderland in op de ontwikkeling van natuur, landschap en cultuurhistorie. Daarbij gaat het niet alleen om het behoud en de verbetering maar ook om het oppakken van economische kansen. Ook is een gezonde, schone en welvarende samenleving een van de speerpunten uit het coalitieakkoord. Om dat te bereiken, werkt de provincie met dorpendeals en ondersteunt zij gemeenten in hun verantwoordelijkheid voor zorg en welzijn. Daarbij ondersteunt de provincie middels het programma Steengoed benutten ook de woningbouwopgaven van gemeenten. Tenslotte zet Gelderland in op een robuuste, toekomstbestendige en verbonden Gelderse economie. Daarbij gaat het onder andere om het creëren van een juiste aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt, het investeren in adequate infrastructuur en bijbehorende voorzieningen alsmede het openbaar vervoer. De provincie Gelderland heeft voor opgenomen ambities een investeringsbudget van € 650 miljoen vrij gemaakt.

STRATEGISCHE AGENDA REGIO FOOD VALLEY

In de regio Foodvalley staat de samenwerking tussen overheid, ondernemers en onderwijs centraal. De acht gemeenten weten wat samenwerken betekent. Het regeerakkoord brengt wat dit betreft de regio nog steviger in positie door met name in te zetten op het in samenhang aanpakken van de woningbouw- , landbouw- en natuuropgaven via de regio's. Iets waar de regio Foodvalley al volop en vooral ook gebiedsgericht mee bezig is en waarop de strategische agenda is bepaald.
Dan gaat het om het bouwen van 40.000 woningen tot 2040 en het werken aan een duurzaam toekomstperspectief voor het landelijk gebied. De kunst is om de komende periode ervoor te zorgen dat boeren en het landelijk gebied profiteren van de verstedelijking, terwijl de dorpen en steden op hun beurt kunnen profiteren van vermindering van agrarische druk en meer recreatiemogelijkheden. Daarvoor moeten beide ontwikkelingen hand-in-hand gaan. Om dit te stimuleren wil het kabinet doorgaan met de Regiodeals, als ondersteuning van de regio. Daarnaast komen er aanzienlijke geldstromen via woningbouwimpuls, stikstoffonds en het klimaat- en transitiefonds. Deze gelden gaan niet naar de afzonderlijke gemeenten, maar de regio neemt in nauwe samenwerking met de provincie de regie, met gebiedsgerichte programma's, aan de hand waarvan noodzakelijke woningbouw wordt gerealiseerd, natuurwaarden worden hersteld, het landelijk gebied wordt heringericht met het tegelijk bieden van perspectief aan de boeren. Zij blijven de belangrijke beheerders van de groene ruimte. Regio Foodvalley krijgt een spilfunctie te vervullen. Gemeente Barneveld maakt hier prominent onderdeel van uit en wil dat omwille van haar inwoners ook. Wat goed is voor de regio, is ook goed voor Barneveld.

REGIO AMERSFOORT

Ook in de regio Amersfoort zal de komende jaren de samenwerking worden gecontinueerd. Daarbij zal gekeken worden op welke wijze meer prioriteit en focus kan worden aangebracht in de samenwerking. Inhoudelijk zal de recent gesloten woondeal met de regio's Utrecht en Amersfoort gevolgen kunnen hebben voor een mogelijke overloop richting Barneveld. Een zelfde ontwikkeling doet zich voor bij de bedrijventerreinprogrammering in de regio Amersfoort. Vanuit de provincie Utrecht ligt in dat kader het accent op intensivering van de bestaande bedrijventerreinen. Mogelijk dat dit voor bepaalde sectoren kan betekenen dat zij verder oostwaarts zoeken naar een geschikte plek voor huisvesting van hun bedrijf.

VELUWE-SAMENWERKING

De afgelopen jaren is de samenwerking op de Veluwe vormgegeven via een netwerksamenwerking. Hierbij verbinden partijen zich vrijwillig aan een gemeenschappelijk ambitie en streven om de Veluwe weer op 1 te krijgen. In dit kader is er de afgelopen jaren gewerkt aan diverse projecten zoals het routebureau Veluwe en de financiering van de toeristische infrastructuur. De komende jaren zal de samenwerking worden voortgezet waarbij gekeken zal worden op welke wijze de governance en de financiering een structureler karakter kan krijgen.

3. MAATSCHAPPELIJKE OPGAVEN VOOR DE GEMEENTE BARNEVELD

We blijven investeren in het welzijn van onze inwoners. Het welbevinden van onze inwoners staat centraal in de groei en ontwikkeling van Barneveld. Deze groei en ontwikkeling krijgt vorm en inhoud in nauwe samenspraak met onze inwoners. Veilig, plezierig en gezond wonen vinden wij van het grootste belang. We zetten in op de bouw van gedifferentieerde buurten en wijken en beogen een robuuste infrastructuur van rondwegen en radialen rond de grote kernen en stimuleren gezondheid van mensen omgeving door in te blijven zetten op een goede fietsinfrastructuur en fietsvoorzieningen. Voorzieningen moeten voor iedereen toegankelijk zijn. Het gaat om sociale, maatschappelijke en culturele voorzieningen in de breedste zin van het woord, op wijk- en dorpsniveau. De capaciteit en ontwikkeling van deze voorzieningen blijft in balans met de groei van onze gemeente. Een groei van het aantal inwoners brengt een grotere vraag voor ondersteuning van inwoners met zich mee. Hierdoor krijgen gesubsidieerde instellingen die gericht zijn op het versterken van de zelf- en samenredzaamheid van inwoners zoals Welzijn Barneveld, Centrum voor Jeugd en Gezin en het maatschappelijk werk te maken met een grotere vraag. De subsidiëring aan deze partijen zal mee moeten groeien om de ondersteuning op peil te houden. Bij de groei van Barneveld is de open samenleving, met ruimte voor diversiteit, het uitgangspunt. We willen de sociale samenhang blijvend versterken. Voor kwetsbaren in onze samenleving hebben en houden wij extra aandacht. Daar waar mogelijk wordt bevorderd dat mensen naar elkaar (blijven) omzien.

3.1. SOCIALE OPGAVEN

ONTWIKKELINGEN/TRENDS

- De gemeente staat voor grote sociale opgaven. Daarbij wordt gestreefd naar een samenleving waarin iedereen naar vermogen meedoet, waarin mensen zich met elkaar verbonden weten en samen redzaam zijn.
- Zo nodig draagt de gemeente zorg voor een vangnet van ondersteunende voorzieningen.
- De gemeente blijft daarbij uitnodigend, oplossingsgericht, gericht op samenwerking, participatief en meer vanuit de eigen verantwoordelijkheid en kracht van de inwoners (zelf-samen-gemeente).
- Daarnaast vanuit Regeerakkoord: vertrouwen terugwinnen als overheid (zieToeslagenaffaire), iedereen mee laten doen, investeren in herstel van sociale samenhang (lessen trekken uit coronacrisis), inzetten op sport en bewegen, gezonde leefstijl en kansrijke start voor kinderen. Als ook Investeren in cultuur. Zaken van wezenlijk belang voor onze maatschappij.
- Armoedebestrijding en schuldenaanpak: het kabinet heeft de ambitie om het aantal kinderen dat opgroeit in armoede te halveren. Dit heeft gevolgen voor de gemeentelijke schuldhulpverlening en ondersteuning van minima.

BESCHRIJVING OPGAVEN

3.1.1. GROEIEN NAAR ZELFSTANDIGHEID

Gemeente Barneveld heeft de afgelopen jaren meer uitgegeven aan jeugdzorg dan ze daarvoor van het Rijk kregen. Uit landelijk onafhankelijk onderzoek blijkt dat gemeenten structureel 1,6 miljard tot 1,8 miljard tekort komen en dat het Rijk dit moet compenseren (na arbitrage). Daarnaast moeten maatregelen worden genomen om de Jeugdwet financieel beheersbaar te maken. Deze maatregelen moeten landen in een hervormingsagenda waarover het Rijk en VNG in gesprek gaan. Inmiddels is bekend geworden dat het nieuwe kabinet eenzijdig extra besparingen gaat doorvoeren. Als gevolg daarvan hebben gemeenten in een resolutie aangegeven de vormgeving van een hervormingsagenda op te schorten als het financiële perspectief verslechtert.

Barneveld is vanaf 2019 gestart met transformeren van de jeugdhulp. Transformatieprojecten hebben geleid tot positieve resultaten waardoor de stijgende kostengroei van de jaren daarvoor voor het eerst is gedempt. Dit zogenoemde transformatie-effect is kleiner geworden in 2020 en 2021 door de coronacrisis maar heeft nog steeds een dempend effect op de kostengroei. Hierdoor heeft de gemeente Barneveld de afgelopen jaren meer invloed gekregen op de jaarlijkse kostengroei. Het doel is om het transformatie-effect verder te vergroten de komende jaren totdat er een stabiel kostenniveau ontstaat. Ter voorbereiding op een nieuwe periode is de opgave binnen Groeien naar Zelfstandigheid herijkt.

Tot slot ontvangt de gemeente Barneveld voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO), om leerlingen te helpen hun gaven en talenten tot bloei te brengen, ondanks de coronacrisis en de gevolgen daarvan voor het onderwijs. Ook de scholen zelf hebben middelen ontvangen om aan de slag te gaan. Samen met de scholen wil de gemeente dat deze middelen bijdragen aan een duurzaam en positiever opgroeiklimaat van Barneveldse jeugdigen.

3.1.2. MEEDOEN NAAR VERMOGEN

In het regeerakkoord is nadrukkelijk aandacht gevraagd voor het vergroten van kansengelijkheid en bestaanszekerheid, o.a. door het aanpakken van onevenwichtigheden op de arbeidsmarkt en het tegengaan van armoede en schulden. In het maatschappelijk debat wordt steeds vaker gepleit voor een menselijke maat binnen de Participatiewet. We hebben in Barneveld gemerkt dat vertrouwen werkt. Tegelijkertijd is het wantrouwen jegens de overheid, o.a. vanwege de Kinderopvangtoeslagaffaire afgenomen. We spelen in op aanpassingen van de Participatiewet . Het tegengaan van mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt vraagt ook anders denken en innoveren bij het bedrijfsleven, waarbij jobcarving een instrument kan zijn om personeelstekort tegen te gaan en meer mensen met een afstand op de arbeidsmarkt een plek te geven. Het Wetsvoorstel Breed Offensief brengt een brede agenda met om de arbeidsmarktkansen voor mensen met een arbeidsbeperking te vergroten. De coronacrisis leert ons dat er scenario's nodig zijn gericht op langdurige bestrijding van het coronavirus en het treffen/uitvoeren van maatregelen om de effecten op de samenleving te beperken. Ook de nasleep van de coronacrisis verdient aandacht. Door polarisatie (versterkt door de coronacrisis)

DE WAARDEN VAN CULTUUR EN HET BELANG VAN EEN INTEGRALE CULTUURVISIE VOOR BARNEVELD

Gemeenten staan zelf aan de lat als het gaat om hun lokale cultuurbeleid. Cultuurbeleid is veelomvattend en raakt aan allerlei gebieden in onze samenleving. Cultuur heeft maatschappelijke, artistieke, ruimtelijk/historische en economische waarde voor de gemeente. Zo kunnen kunst, cultuur en erfgoed bijdragen aan saamhorigheid, inclusie en welbevinden van onze inwoners, hebben culturele voorzieningen en evenementen een gunstig effect op de lokale economie en het vestigingsklimaat en draagt cultuur bij aan de ruimtelijke omgeving en aantrekkelijkheid van een gebied. In de gemeente Barneveld hebben we een diverse 'culturele infrastructuur' met veel amateurgezelschappen, diverse zelfstandige cultuurorganisaties en gesubsidieerde cultuurinstellingen. Voor Barneveld ligt de komende periode dan ook een uitdaging in het formuleren van een integrale visie op cultuur, waarbij aandacht is voor alle cultuurwaarden.

gevolg van de coronacrisis, kampen mensen (vooral jongeren) met psychische problemen. Ook kunnen ondernemers nog lange tijd geconfronteerd worden met het aflossen van betalingsregelingen of ondersteuning nodig hebben bij het levensvatbaar maken of beëindigen van hun bedrijf.

Sport en bewegen wordt steeds meer gezien als middel in het bevorderen van een gezonde leefstijl. Daarbij vormen de sportverenigingen de basis van de sportinfrastructuur. Zij moeten flexibel en creatief kunnen zijn in veranderende omstandigheden zoals corona. De subsidieregeling Maatschappelijk Sportfonds kan hier een bijdrage aan leveren.

Het nieuwe regeerakkoord noemt cultuur van wezenlijk belang voor onze samenleving en een investering in onze maatschappij.
Ook toegankelijkheid is een groot thema. Toegankelijkheid in de zin van fysieke toegankelijkheid en inclusie, maar ook op het vlak van gelijke kansen voor iedereen (betaalbaarheid, onderwijs, woningmarkt) en hangt ook samen met grote opgaven binnen de organisatie in het ruimtelijk domein. De vraag naar maatschappelijk werk neemt toe. Cliënten hebben zwaardere problematiek en dit vraagt meer tijd.

3.1.3. SAMEN OUD WORDEN

Het aantal huishoudens met 75-plussers verdubbelt de komende twintig jaar ruim. Hoewel senioren steeds langer vitaal blijven (ook in financieel opzicht), neemt het aantal kwetsbare ouderen in absolute zin daarmee toe. Ook deze inwoners willen over het algemeen zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen. Personeelstekorten in de zorg en ondersteuning zullen dwingen tot meer samenwerking en minder keuzemogelijkheden. Onderlinge zorgzaamheid is niet onuitputtelijk; anonimisering en eenzaamheid zijn een risico. Door het landelijke besluit de eigen bijdrage Wmo niet meer afhankelijk te laten zijn van inkomen en mate van gebruik, gaan ook meer ouderen gebruik maken van gemeentelijke ondersteunende voorzieningen, zoals huishoudelijke ondersteuning. Hierdoor stijgen de kosten voor Wmo-voorzieningen de komende jaren.

KEUZES:

- De coronacrisis zal een na-ijleffect hebben op het sociaal en mentaal welbevinden van jong en oud. Met tijdelijke middelen van het rijk zijn een extra ouderen- en jongerenwerkers aangesteld (bij resp. Welzijn Barneveld en Be Active & Creative). Nadenken wat er structureel nodig is.
- Ontwikkeling en uitvoering lokaal preventieakkoord, waarbinnen leefstijlthema's en mentale gezondheid een rol kunnen krijgen.
- Subsidiebedrag lokaal maatwerk GGD heroverwegen en in lijn brengen met het inwoneraantal.
- Vervolgprogramma op sport- en beweegakkoord (wat afloopt na 2022).
- Versterken van sportverenigingen. Daarvoor is het nodig huidige regelingen te herzien zodat zij beter aansluiten bij behoeften van verenigingen maar ook bij de veranderingen die er plaatsvinden in maatschappij.
- Sport en bewegen in afstemming met andere beleidsdomeinen meer inzetten als middel om andere maatschappelijke doelen te bereiken.
- Meer integrale samenwerking met scholen op het gebied van gezonde ontwikkeling en opvoeding van jeugdigen. Dit vraagt een stelseloverstijgende werkwijze vanuit zowel gemeente als de scholen.
- Mee laten groeien van de structurele subsidie voor onze cultuuraanbieders met zowel autonome groei van de instellingen als groei van het inwoneraantal.
- Versterken van de amateurkunstsector die in tijden van corona in 'slaapstand' stond. Dit vraagt om aanvullende financiële middelen en waar nodig en mogelijk actualisatie van bestaande regelingen.
- Cultuur verder verankeren in het sociaal domein en integreren in het economisch en ruimtelijk domein Dit vraagt om o.a. een concretisering van de effectiviteit en waarde van cultuurdeelname.
- Door middel van ontmoetingsmogelijkheden en opbouwwerk structureel investeren in sociale samenhang om meer intergenerationeel contact en omzien naar elkaar te bevorderen en eenzaamheid tegen te gaan. Denk hierbij ook aan het buitengebied, waarvoor nu nog tijdelijk een jongerenwerker voor keten is aangesteld.
- Versterken van inclusie door het ontwikkelen van een Lokale Inclusie Agenda (via een jaarlijks uitvoerings plan).
- We zien dat een beweging richting de preventieve kant van schuldhulpverlening wenselijk is. Door verder te investeren in vroegsignalering en samenwerking met partners in het voorveld kan een grotere groep inwoners eerder worden bereikt.
- Toekomstbestendig maken van huishoudelijke ondersteuning en andere Wmo-voorzieningen zoals De Valleihopper. Besluitvorming op beheersmaatregelen in 2022.
- Als de financiële middelen voor jeugdhulp achterblijven moet de gemeente anticiperen op het feit dat Rijksmiddelen voor uitvoering van jeugdhulptaken niet 100% kostendekkend zijn/worden.
- We zouden kunnen investeren in een lokaal netwerk van samenwerkende welzijn- en zorgaanbieders om te zorgen dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Speerpunten zouden hierbij kunnen zijn: vroegsignalering kwetsbare ouderen, valpreventie, voorlichting over mogelijke woningaanpassingen, goede wegwijsfunctie en meer samenwerking tussen vrijwillige en professionele zorgverleners.
- Focus bij realisatie van woningen voor inwoners met een begeleidingsbehoefte op degenen die uitstromen uit Beschermd Wonen, maatschappelijke opvang en residentiële jeugdhulp. Out-of-the box-oplossingen maken hiervan onderdeel uit.

3.2. FYSIEKE OPGAVEN

3.2.1. SAMENHANGENDE BENADERING LEEFOMGEVING (OMGEVINGSVISIE)

ONTWIKKELINGEN/TRENDS

- De Omgevingswet biedt gemeenten meer ruimte om eigen keuzes en maatwerk te maken.
- Tegelijk wil het Rijk met de komst van een minister voor volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling juist weer meer regie gaan nemen.
- Evenwel veranderen de onderliggende motieven van de Omgevingswet niet: meer maatwerk, snellere en betere procedures en het accent op het “van buiten naar binnen” denken en doen.

BESCHRIJVING OPGAVE

De komst van de Omgevingswet betekent in de komende raadsperiode voor een grote verandering in wet- en regelgeving en brengt een andere manier van werken met zich mee. De verandering in wet- en regelgeving betreft de integratie van talloze wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving in één overkoepelende Omgevingswet en daarmee in één systeem. De andere manier van werken laat zich kenmerken door een integrale, samenhangende, benadering van de leefomgeving, meer ruimte voor het initiatief, meer eigen afwegingsruimte voor de gemeente, en meer en andere participatie. De komst van de Omgevingswet raakt alle programma’s binnen onze gemeente, waarbij de andere manier van werken onder de Omgevingswet een directe relatie heeft met het Groeiplan. De Omgevingswet moet ertoe bijdragen dat beter dan voorheen invulling en uitvoering kan worden gegeven aan de grote maatschappelijke opgaven, zoals woningbouw, een gezonde en toegankelijke leefomgeving, stikstof en energietransitie. De andere manier van werken vraagt om een andere rolinvulling. Het betekent oog hebben voor de samenhang, betekent meer wegen en minder toetsen, betekent meer oog voor een goed proces en werken in steeds weer wisselende teams aan een opgave. Een belangrijke vernieuwing is verder de komst van nieuw integraal participatiebeleid. Richting de samenleving zal de gemeente in de toekomst vaker een faciliterende en adviserende rol vervullen en minder vaak een regisserende en toetsende rol. Dit alles vraagt deels om andere competenties en vaardigheden. De komende jaren vergt dit een extra inspanning, omdat we moeten leren en moeten wennen. Een van de instrumenten van deze nieuwe wet is de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie geeft voor de gemeente op hoofdlijnen een integrale langetermijnvisie over de noodzakelijke en gewenste ontwikkelingen voor de fysieke leefomgeving binnen de eigen gemeentegrenzen. In de komende raadsperiode komt de Omgevingsvisie tot een afronding. De Omgevingsvisie moet het toekomstig kader gaan vormen voor de koers die Barneveld wil varen op sociaal, economisch en ruimtelijk gebied. Keuzes dienen te worden gemaakt omtrent het faciliteren van de groei, het vitaal houden van het landelijk gebied, het economisch klimaat en duurzaamheidsdoelstellingen.

3.2.2. VERSTEDELIJKINGS- EN WONINGBOUWOPGAVE

ONTWIKKELINGEN/TRENDS

- Hoge woningnood. Iedereen moet een woning kunnen krijgen, tenminste 2/3 daarvan betaalbaar zijn.
- Er komen daarvoor vanuit de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening prestatieafspraken met provincies en gemeenten in de verstedelijkingstrajecten die lopen.
- Naast woningnood ook inspelen op verandere-rende samenleving: langer thuis blijven wonen, gezond leven en meer thuiswerken. Stelt eisen en vraagt om andere keuzes dan voorheen.
- In regeerakkoord extra middelen (7,5 miljard) voor ontsluiting nieuwe woningen, verbetering en uitbreiden van de hiervoor benodigde infrastructuur (denk ook aan A1-corridor).
- De groei- en verstedelijkingsopgave heeft een nauwe relatie met transitie landelijk gebied en Klimaatopgave. Een substantieel deel van de daarvoor bedachte fondsen (25 miljard Nationaal programma landelijk gebied en 35 miljard Klimaat) “landt” ook in de regio. Opgaven in samenhang uitvoeren.

BESCHRIJVING OPGAVE

Barneveld is een dynamische centraal gelegen gemeente in Nederland. De groei van de gemeente Barneveld – zowel op het gebied van wonen als op het terrein van werken – zette de afgelopen jaren door. Van 52.500 inwoners in 2010 naar ruim 60.000 inwoners in 2021. Het aantal arbeidsplaatsen groeide tussen 2010 en 2021 met 3.000 naar 34.500, terwijl de Barneveldse beroepsbevolking op dat moment 32.000 bedroeg.

Die groei zet de komende jaren naar verwachting door en de druk vanuit omliggende gebieden neemt verder toe. In de regio Foodvalley wordt ruimte gezocht voor indicatief 40.000 woningen tot 2040 met bijbehorende werkgelegenheid. Het Rijk gaat hier de komende jaren actief op sturen door het maken van afspraken (Verstedelijkingsakkoord) en wil daar ook middelen voor vrij maken. Die afspraken gaan ook Barneveld aan. In de eigen Omgevingsvisie moeten keuzes worden gemaakt waarvoor we als gemeente zelf aan de lat willen staan. In de hoofdlijnennotitie is uitgesproken om tussen nu en 2040 te groeien naar circa 80.000 tot 85.000 inwoners. De opgave is om die groei op een juiste manier te accommoderen, dat wil zeggen duurzaam, klimaatbestendig, betaalbaar, gezond en groen.
Het aantal woningen en de woningbouwopgaven hangt nauw samen met de benodigde infrastructuur en vraagt om forse investeringen. De meest in oog springende ambitie zijn de aanpak van de knooppunt A1-A30, de eventuele aanleg van de oostelijk en/of westelijke rondweg om Barneveld en de realisatie van 1 of 2 halteplaatsen op de lijn Apeldoorn-Amersfoort Ook de inzet op schone mobiliteit, gebruik van de fiets en deel-mobiliteit wordt gestimuleerd en gefaciliteerd. Ook nieuwe voorzieningen als sport, cultuur en onderwijs groeien mee met de groei van het aantal inwoners. Belangrijk voor de verstedelijkingsopgave is ook de grote aandacht voor klimaat/energie, stikstof en het landelijk gebied, met de daarvoor bedachte fondsen van € 35 miljard respectievelijk € 25 miljard en het integrerende Nationaal Programma Landelijk Gebied. De groeiopgave heeft een nauwe relatie met de transitie in het landelijk gebied. Stedelijk gebied en landelijk gebied gaan meer verweven raken. Dat is al gaande en dat zal toenemen waardoor een integrale en gebiedsgerichte aanpak essentieel zal zijn.

KEUZES

- Gebiedsgerichte uitwerking hoofdlijnennotitie met groeiperspectief richting 85.000 inwoners in 2040 in de Omgevingsvisie.
- Evenredige verdeling woningbouwproductie over de verschillende kernen van de gemeente. Betaalbaarheid van woningen is van belang om inwoners met een laag inkomen een passende woning te bieden.
- Concretisering begrip dorpskarakter en doorvertaling daarvan in de Omgevingsvisie.
- Wijze van regievoering op woningbouwproductie, continuering actieve grondpolitiek.
- Investeren in mobiliteitsopgave, verstedelijking heeft nadrukkelijk te maken met de bereikbaarheid van onze gemeente per auto, per fiets en het openbaar vervoer

3.2.3. VESTIGINGSKLIMAAT

ONTWIKKELINGEN/TRENDS

- Aandacht vanuit het Rijk voor oplossing van stikstofvraagstuk en integreren van klimaat- en duurzaamheidseisen in de ruimtelijke ontwikkeling en de eisen die aan bedrijven worden gesteld.
- Aandacht voor de groeiopgave en samenhang met werklocaties, duurzaamheid en mobiliteit
- Aandacht voor groei- en innovatief vermogen van het MKB/familiebedrijven
- Nationaal groeifonds met investeringen in kennisontwikkeling.

BESCHRIJVING OPGAVE

Onderdeel van een excellent vestigingsklimaat is een op de vraag aansluitend aanbod van ruimte, inclusief aspecten in de fysieke leefomgeving zoals digitale connectiviteit en veiligheid, bedrijfslocaties, bereikbaarheid en kwaliteit van leefomgeving(met bijvoorbeeld openbaar groen en kunst in de openbare ruimte). De regio Barneveld heeft een hoge verstedelijkingsdruk. Zowel vanuit de Randstad als vanuit de Groene Metropool regio is de vraag naar bedrijventerrein groot. Dit is van invloed op de vraag. Binnen deze context zal de komende jaren de nadruk in eerste instantie liggen op het ruimtelijk faciliteren van de groei van het eigen bedrijfsleven. Mede door de schaarste en de stapeling aan opgaven maakt dat de grondprijzen hoog zijn. De maatschappelijk opgave dient er op gericht te zijn om wonen en werken met elkaar in balans te ontwikkelen. In dit kader dient het juiste type bedrijventerrein op het juiste moment beschikbaar te zijn.
Een aspect dat ook speelt bij het vestigingsklimaat is de gemeentelijke dienstverlening. In 2021 is de gemeente Barneveld voor de vierde keer op rij verkozen tot MKB-vriendelijkste gemeente van Gelderland. De inzet is er op gericht op die koploperspositie ook de komende jaren vast te houden en te verstevigen. Ontwikkelingen in de afgelopen raadsperiode geven

aanleiding die inzet te verbreden naar andere sectoren. Het programma Vitale vakantieparken en het in 2021 afgeronde vitaliteitsonderzoek op de Barneveldse vakantieparken laten zien dat er meer inzet nodig is om de doelstelling van de kwaliteitsverbetering uit de Visie Toerisme en Recreatie te bewerkstelligen. Ook is er een pilot geweest om te komen tot extra stimulering van de evenementen middels accountmanagement. Gelet op de positieve resultaten die behaald zijn en benodigde steun in de “wederopbouw” van de detailhandel en de horeca in het na-corona tijdperk wordt om dit accountmanagement structureel te maken en te verbreden richting leisure (detailhandel, horeca, recreatie & toerisme, evenementen en markten) . Hierbij zal ook de combinatie worden gemaakt met het gebiedsgericht werken.

KEUZES

- Keuzes ten aanzien van de bedrijventerreinprogrammering (versnelde ontwikkeling van reeds geprogrammeerde locaties/ aanwending van nieuwe nog niet geprogrammeerde locaties/keuze inzake overloop vraag vanuit regiogemeenten) in relatie tot het verstedelijkingstempo.
- Opstellen passende uitgiftecriteria die een zorgen voor het faciliteren van de juiste economische groei.
- Continuering actieve grondpolitiek.
- Keuzes tussen de vele vervangings-, herinrichtings- en revitaliseringsopgaven en projecten in de bestaande openbare ruimte en de maatschappelijke voorzieningen als sport, cultuur en onderwijs.
- Implementatie uitvoeringsmaatregelen uit de centrumvisies voor Barneveld en Voorthuizen.
- Verstevigen accountmanagement voor de leisure sector (evenementen, detailhandel, horeca, markten en recreatie & toerisme).
- Toekomstbestendig maken en verduurzamen van de bestaande bedrijventerreinen.
- Aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt.

3.2.4. LEEFBARE DORPEN EN WIJKEN

ONTWIKKELINGEN/TRENDS

- Het eigenaarschap van de samenleving vergroten bij hun directe leefomgeving vergroten.
- Investeren leefbaarheid in dorpen en steden, tegengaan van leegstand, aandacht voor de retail en voldoende voorzieningen.
- Opgaven, die spelen in dorpen en wijk via gebiedsgericht werken definiëren en onderbrengen in uitvoeringsagenda’s per gebied en deze koppelen aan de centrale opgaven.
- Brede aanpak van ondermijning en criminaliteit, zowel preventie als repressie.
- Grote vervangingsopgaven onder andere voor wegen en groen zijn voorzien de komen de jaren.
- In het beheer en onderhoud dient aandacht te worden gegeven aan ontwikkelingen, innovaties, nieuwe wet- en regelgeving en de impact hiervan ook financieel.

BESCHRIJVING OPGAVE

De gemeente Barneveld heeft een behoorlijke groei-ambitie en een groot areaal aan bestaande openbare ruimte. Duidelijk is dat er flinke opgaven liggen in de openbare ruimte. Het gaat om bestaande openbare ruimte vervangen, herinrichten en revitaliseren. Hierbij spelen opgaven als duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie een steeds belangrijkere rol. Net als de inbreng van inwoners, externe partijen en andere stakeholders.
We faciliteren de groei en het in stand houden van een veilige, schone en leerbare openbare ruimte met vele projecten en aandacht voor beheer en onderhoud. We werken er aan om de opgaven beter op elkaar af te stemmen en in een meerjarig perspectief te plaatsen en doen dit bij voorkeur gebiedsgericht.

Naast voorgaande opgaven is het in standhouden van de voorzieningen - met name winkels en supermarkten maar ook een cultureel aanbod en voorzieningen voor sport, spel en onderwijs- een belangrijk item bij het leefbaar houden van de verschillende dorpen. De integrale uitvoering van de maatregelen uit de visies voor de centrumgebieden van Barneveld en Voorthuizen heeft daarin de komende jaren prioriteit. Op die wijze wordt geprobeerd het vestigingsklimaat in de centrumgebieden up to date te houden en daarmee een bijdrage te leveren aan het leefklimaat. Ook de voorzieningen in de kleinere kernen en het instandhouden daarvan vormen een doorlopend punt van aandacht.

GEBIEDSGERICHT WERKEN: DE GLIND ALS CASUS VAN EEN DORP IN TRANSITIE

Via gebiedstafels alsook in de Omgevingsvisie wordt nagedacht over de toekomst van De Glind. In de dorpsvisie wordt gepleit voor het ‘normaliseren van het dorp’; de beleidsmatige veranderingen in Jeugdopvang (zoals het woonplaatsbeginsel) bieden nieuwe kansen voor dit dorp en de expertise van de Rudolphstichting. De aanpak van de Postweg biedt mogelijkheden om het hart van het dorp te versterken in relatie tot de transformatie van locaties met gedateerd vas tgoed tot nieuwe, duurzame (woning)ontwikkelingen. Met behoud van het groene karakter van dit dorp en waardevolle netwerken.

3.2.5. LANDBOUWTRANSITIE EN VITAAL PLATTELAND (LANDELIJK GEBIED)

ONTWIKKELINGEN/TRENDS

- Alle overheidslagen zijn doordrongen dat de opgave niet langer sectoraal kan worden aangepakt, maar juist integraal.
- Daarom ontwikkelt het Rijk een Nationaal Programma Landelijk Gebied, waarin dit samenkomt. Het Rijk maakt samen met provincies afspraken over de uitvoering daarvan via een gebiedsaanpak.
- Rijk investeert komende jaren fors in innovatie en transformatie landbouw, herstel van natuur.

BESCHRIJVING OPGAVE

Er liggen voor het buitengebied grote en urgente opgaven: verbetering van natuur en waterkwaliteit (KRW), waaronder een enorme stikstofreductie, systeemherstel voor meer biodiversiteit en de transities ten aanzien van (kringloop)landbouw, energie, wonen en klimaat. Deze hebben een grote (ruimtelijke) impact in het landelijk gebied. Dit is een complexe opgave die nergens anders boven de grote rivieren zo groot is als juist in de gemeente Barneveld (en Ede). Tegelijkertijd staat de leefbaarheid en milieukwaliteit (lucht, geur) onder druk en is het de vraag hoe de brede welvaart behouden en versterkt kan worden bij al deze opgaven. In alle overheidslagen is het besef dat deze ontwikkeling niet sectoraal aangepakt moeten worden, maar integraal in samenhang. Daarom ontwikkelt het Rijk een Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) waarin dit samenkomt. Het Rijk maakt afspraken met de provincies over de uitvoering daarvan via gebiedsaanpak. Voor zogeheten complexe gebieden zal er een meer directe verbinding zijn met betreffende gemeenten. Wij gaan er vanuit dat (delen van) de Gelderse Vallei als complex gebied worden aangemerkt, waaronder in ieder geval Barneveld (en Ede). Het Rijk heeft zowel een stikstof- als een klimaatfonds ingesteld met vele miljarden, respectievelijk 25 en 35 Miljard Euro. De verwachting is dat die gelden voor het landelijk gebied via het NPLG ingezet zullen worden en een grote impact zullen hebben op onze gemeente. Daarnaast zijn er diverse rijksregelingen voor innovatie en transformatie van de landbouw en wordt er via de provincies door het rijk fors geïnvesteerd in robuust herstel van Natura 2000 en omliggende invloedszones. Binnen Regio Foodvalley sorteren we daarop voor door een Perspectief voor het landelijk gebied op te stellen (nu nog onder de noemer ‘Landbouwperspectief’). Doel daarvan is een visie ontwikkelen voor integraal langjarige doelen met bijpassend instrumentarium. Dat zou een visie moeten worden die onze regionale vertaling is van het Nationaal Programma Landelijk Gebied en het daarmee samenhangende plan voor gebiedsaanpak van de provincie Gelderland. Beoogd wordt dit perspectief over te nemen in gemeentelijke omgevingsvisies en uit te voeren via gebiedsprocessen.

Het Veenhuizerveld ligt in de gemeenten Nijkerk, Putten en Barneveld. Een initiatief uit het gebied zelf voor versterking van de landschapsstructuren, opwaardering van de Veldbeek en een betere kavelverdeling, is opgepakt onder de vlag van het IBP-VP Foodvalley-Veluwe. In dat Interbestuurlijk Programma (IBP) Vitaal Platteland (VP) hebben we gezamenlijk als regiogemeenten, provincie Gelderland, Waterschap Vallei en Veluwe en het ministerie van LNV enkele projecten opgezet en gefinancierd, waaronder het gebiedsproces Veenhuizerveld.
Het Veenhuizerveld is een agrarisch gebied met een rijke historie. Het grenst aan twee natuurgebieden; aan de ene kant de Veluwe en aan de andere het landgoed Gerven. Door het gebied loop de Veldbeek: een beek met hoge ecologische waarden, maar die ook vaak droog staat. De landbouw heeft in dit gebied een grote uitdaging, namelijk hoe er geboerd kan worden in evenwicht met haar omgeving. De grootste opgaven in dit gebied zijn tegengaan van de verdroging, behoud en verbeteren van de bodemkwaliteit, terugdringen van de stikstofemissie, verbeteren en vergroten van de biodiversiteit, en het sluiten van kringlopen. De uitdaging is om de landbouw in het Veenhuizerveld een duurzame toekomst te bieden.

Samen met alle grondeigenaren en agrariers werken we aan een gemeenschappelijk gebiedsplan. Parallel daaraan kijken we wat er in dit gebied en op individuele bedrijven mogelijk en wenselijk is richting duurzamere landbouw. Het proces wordt aangestuurd door een projectgroep, met de provincie Gelderland als opdrachtgever en waarin stakeholders uit het gebied lid deelnemen. De drie gemeenten, Nijkerk, Putten en Barneveld zijn ambtelijk vertegenwoordigd in een begeleidingsgroep.
De voortgang van het project wordt afgestemd met de projectgroep van het IBP-VP Foodvalley-Veluwe, samen met de andere projecten die daaronder vallen. De gemeente Ede, het Waterschap en LTO Noord treden op als opdrachtgever van de andere projecten. Deze projectgroep legt verantwoording af aan het portefeuillehoudersoverleg Ruimtelijke Ordening en het Algemeen Bestuur van Regio Foodvalley, dat als opdrachtgever optreedt.

3.2.6. KLIMAAT EN ENERGIETRANSITIE

ONTWIKKELINGEN/TRENDS

- Energietransitie kenmerkt zich door snelle, soms tegenstrijdige ontwikkelingen. Uitbreiding van zonne-energie en windenergie stuit op beperkingen van het electriciteitsnetwerk dan wel op bezwaren van omwonenden.
- Rijksoverheid legt komende jaren bij warmtetransitie de focus op het verduurzamen en isoleren van woningen en minder op het overstappen op aardgasvrije alternatieven.
- Ontwikkelingen rondom waterstof, energieopslag en electrificering van vervoer zijn stormachtig. Bedrijfsleven levert hier in toenemende mate een bijdrage aan.

BESCHRIJVING OPGAVE

Ingezet wordt om de CO2 uitstoot zo snel mogelijk terug te dringen, en om tegelijkertijd een leefomgeving te creëren die meebeweegt met en anticipeert op klimaatverandering. Uiteindelijk is het doel om bij te dragen aan een gezonde leefomgeving voor mens, natuur en dier. Nu en in de toekomst. Het verminderen van CO2 uitstoot kan door het uitfaseren van fossiele brandstoffen. Dat begint met het besparen van energie. Daarnaast levert duurzame opwek van energie een bijdrage. Op dit moment is daarvoor de toepassing van zonne- en windenergie het meest voor de hand liggend. De aanpak van netcongestie en de mogelijke oplossing door de inzet van waterstof als energiebuffer zijn eveneens ontwikkelingen die lokaal al worden opgepakt. Andere bronnen als kernenergie en geothermie hebben een langere termijn voor wat betreft hun inzetbaarheid. Naast de transitie van fossiele bronnen naar duurzame energie is klimaatadaptatie belangrijk. Het weer zal meer extremen kennen, waardoor risico's ontstaan van wateroverlast en hittestress. Die risico's worden in kaart gebracht en maatregelen worden genomen om problemen te voorkomen. Bijvoorbeeld waterberging en groen in de woonomgeving. Opgave voor Barneveld is om voor 2030 55% minder CO2 uitstoot te realiseren en in 2050 klimaatneutraal en klimaatadaptief – en robuust ingericht te zijn. Een samenhangend vraagstuk is de toenemende energiearmoede. De toegenomen inflatie en de beperkte beschikbare (betaalbare) woonruimte hebben mogelijk negatieve effecten op de bestedingsruimte van huishoudens. Daarnaast zien we een risico voor het ontstaan van energiearmoede bij een groter aantal huishoudens door de gestegen energieprijzen en de beperkte investeringsmogelijkheden van huishoudens met een laag inkomen om duurzaamheidsmaatregelen te treffen.

3.2.7. PROGRAMMA DUURZAAMHEID

ONTWIKKELINGEN/TRENDS

- Duurzaamheid neemt steeds duidelijker vormen aan met concrete doelstellingen op alle niveaus en plannen. De vrijblijvendheid is nu echt voorbij.
- Regeerakkoord onderstreept dit: doelstellingen op emissiereductie zijn aangescherpt: 60% reductie in 2030 in plaats van de beoogde 49% via een Rijksprogramma Circulaire Economie.
- Landelijk ook steeds meer aandacht voor ons voedselsysteem: overgang van dierlijke naar plantaardige eiwitten, het eten uit de regio, tegengaan van voedselverspilling.

BESCHRIJVING OPGAVE

We werken als gemeente aan veel thema's die raken aan duurzaamheid: zoals energie (warmte, energiebesparing, elektriciteitsopwekking), duurzame mobiliteit, circulaire economie, klimaatadaptatie, biodiversiteit en duurzame voedselsystemen. Complexe thema's, waarvan de route naar het einddoel nog niet altijd duidelijk is. Deze thema's kunnen sectoraal worden opgepakt, maar het risico is dat daarmee de samenhang en overkoepelende doelen uit het oog raken. De opgave voor de gemeente is om de samenhang te zien, knelpunten te signaleren en om de juiste verbindingen te leggen. Binnen de gemeentelijke organisatie werken we daarom programmatisch aan deze verschillende thema's via het Programma Duurzaamheid. Dat samenwerken is niet alleen nodig tussen de genoemde thema's, maar juist ook met andere gemeentelijke domeinen. Denk aan het Sociaal Domein, Beheer Openbare Ruimte en Ruimtelijke Ontwikkeling, Vastgoed en Inkoop. We richten ons met het werken aan al de duurzaamheidsopgaven op een gezonde en toekomstbestendige leefomgeving voor alle inwoners van Barneveld, nu en later. Dat betekent dat we bijdragen (en geen schade doen) aan de gezondheid van inwoners en natuur met onze acties. De keuzes die we maken, brengen het vermogen van volgende generaties om te voorzien in hun eigen behoeften niet in gevaar.

KEUZES

- Ruimtelijke keuzes ten aanzien van de alternatieve energievormen (wind, zonne-energie en waterstof).
- Op basis van vastgestelde structuurvisie Wind via een Tender komen tot uitvoering.
- Versnelde aanpak verduurzaming bestaande woningvoorraad (verduurzaming en isoleren).
- Programma duurzaamheid continueren en dit adequaat faciliteren met mensen en middelen.
- Mate van betaalbaarheid/subsidiering. Duurzaamheid vraagt soms forse investeringen, die voor inwoners met een kleine beurs lastig te doen zijn. Terwijl ook zij een grote bijdrage kunnen leveren en gebaat zijn bij opbrengsten die zo gegenereerd kunnen worden (denk aan energie armoede).
- Werken toe naar een toekomstbestendige, klimaatadaptieve ruimtelijke inrichting van woongebieden, bedrijventerreinen en het landelijk gebied.
- In alle (integrale) projecten worden klimaatadaptieve maatregelen meegenomen.
- Implementeren Puntensysteem Natuurinclusief Bouwen binnen eigen gemeentelijke werkzaamheden. Mogelijk wordt Natuurinclusief Bouwen onderdeel van Rijksbeleid. Dit is geagendeerd bij voormalige minister Schouten en huidige minister De Jonge om op te nemen in het Bouwbesluit.
- Vervolg geven aan biodiversiteitsplan Barneveld, vastgesteld in 2021, met een looptijd van 5 jaar. In 2021 is er budget beschikbaar gesteld voor het uitvoerings voorstel voor 2022. Voor de daaropvolgende jaren dient op basis van uitvoeringsvoorstellen budget beschikbaar worden besteld voor de uitvoering ervan.

3.3. ORGANISATORISCHE OPGAVEN

3.3.1. SAMENWERKEN IN NETWERKEN

ONTWIKKELINGEN/TRENDS

- De groei en de veranderende rol van de overheid en gewijzigde behoeften vanuit de inwoners vraagt om een vernieuwing van de samenwerkingsaanpak.
- Ontwikkeling naar een netwerksamenleving: gemeenten kiezen voor gebiedsgericht werken om de leefbaarheid in dorpen en wijken te verbeteren. Het eigenaarschap van de samenleving vergroten op hun eigen leefomgeving en dit faciliteren.
- Samen met de inwoners, bedrijven en organisaties werken aan prioriteiten en plannen, waarbij overheidsrol zich meer toelegt op sturen op processen.

BESCHRIJVING OPGAVE GEBIEDSGERICHT WERKEN

De groei van Barneveld en de veranderende rol van de overheid in de samenleving vraagt om een vernieuwing van de samenwerkingsaanpak (Zelf, samen, gemeente). De gemeente kiest voor gebiedsgericht werken om de leefbaarheid in dorpen en wijken te verbeteren en het eigenaarschap van de samenleving bij hun directe leefomgeving te vergroten. Een integrale benadering van opgaven zorgt voor een efficiëntere overheid. Daarbij zien wij de veranderende rol van de gemeente waarbij de nadruk meer komt te liggen bij participatie en regievoering. Voordelen van de invoering van gebiedsgericht werken zijn integraliteit, draagvlak borging en het gebruik maken van kennis en deskundigheid van de samenleving. Het gebiedsgericht werken levert per gebied een gebiedsagenda op waarin de opgaven voor de korte termijn zijn vastgelegd.

DIENSTVERLENING

Bij de implementatie van alle opgaven staat de gemeentelijke dienstverlening centraal. In onze netwerksamenleving gaat het ook hier om het denken vanuit de behoeften van onze inwoners, organisatie en bedrijven. Van buiten naar binnen dus. Bij de dienstverlening zetten we in op “digitaal waar het kan, persoonlijk en fysiek waar het moet”.
Het programma dienstverlening ondersteunt deze beweging met o.a. projecten als Duidelijke Taal, realisering van één uniforme frontoffice (van fysiek tot digitaal) en een centraal zaaksysteem waardoor men makkelijk hun informatie kunnen krijgen en zaken kunnen regelen met de gemeente.

HET DORPENBELEID

Het opstellen van de omgevingsvisie is meer dan een vertaling van de toekomstige ruimtelijke opgaven van Barneveld. De visie gaat een uitnodigend en toegankelijk toetsingskader vormen voor nieuwe initiatieven waarbij participatie en gebiedsgerichtheid belangrijke onderdelen vormen. De visie zal daarom in samenhang met de introductie van gebiedsgericht werken en het opstellen van het dorpenbeleid worden ontwikkeld. Deze werkwijze levert een samenhangend beeld van de opgaven op korte termijn (gebiedsagenda: uitvoeringstermijn 2- 5 jaar) en lange termijn (omgevingsvisie: planhorizon 2040) op waarbij ten aanzien van de implementatie duidelijke afspraken gemaakt gaan worden ten aanzien van de rol- en taakverdeling met en tussen de verschillende maatschappelijk betrokken partners. Het proces van inhoud en afspraken wordt gezien als het dorpenbeleid.

PUBLIC AFFAIRS

De gemeente Barneveld besloot in 2019 meer ‘body en structuur’ te geven aan public affairs, het “repertoire aan systematisch voorbereide activiteiten dat wordt ingezet om het beleidsproces en de maatschappelijke positie te beïnvloeden en waarvan het daadwerkelijk lobbyen het sluitstuk vormt”. Om de positie van Barneveld binnen de verschillende strategische allianties te verzekeren, is het wenselijk om inzicht te krijgen de belangen van Barneveld te koppelen aan de belangen van de verschillende netwerkpartners. Het actief blijven volgen van de verschillende beleidsagenda’s van de netwerkpartners door de gemeente Barneveld is daar een vereiste voor. De afgelopen periode is er aan de volgende dossiers gewerkt: Corridor A1, Regiosprinter Arriva, Railterminal Barneveld, Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley en de Woondeal Amersfoort. De komende periode zal het public affairs worden vervolgd. Gelet op de groeiopgave van Barneveld is het leggen van strategische verbindingen belangrijker dan ooit.

KEUZES

- Borging van het gebiedsgericht werken met participatiebeleid uit omgevingswet en de interne capaciteitsraming (mensen en middelen).
- Continuering public affairs beleid door middel van het beschikbaar houden van voldoende capaciteit (mensen en middelen).
- Lobby doelen van Barneveld borgen in regionale lobby.
- Rolbepaling gemeente ten aanzien van de ambities voor het dorpenbeleid: hoeveel ruimte geven we de dorpen voor eigen initiatief?
- Bepalen interne focus op de verschillende netwerkdossiers.
- De gemeentelijke organisatie inrichten van “buiten naar binnen” en de dienstverlening via het programma dienstverlening zo organiseren en van voldoende budget voorzien.

3.3.2. VERSTEVIGEN POSITIE ALS PARTNER IN DE REGIO

ONTWIKKELINGEN/TRENDS

- Het regeerakkoord dat is gepresenteerd biedt de regio's extra perspectief om de grote opgaven (woningbouw- landbouw en klimaat-opgaven) in samenhang aan te pakken.
- Het Rijk gaat daarom ook verder met de Regiodeals, waarin overheden per regio afspraken maken over de verdere ontwikkeling van een duurzame toekomst. Kortom een regiogerichte aanpak.
- Regio's zijn vervolgens aan zet voor een gebiedsgerichte uitwerking.

BESCHRIJVING OPGAVE

Steeds meer maatschappelijke vraagstukken vergen afstemming binnen en tussen regio's. Voor Barneveld betekent dat er samengewerkt wordt in de regio's Food Valley, Amersfoort en de Veluwe. De opgave voor Barneveld is gericht op versteviging van de positie in de verschillende regio's en het leggen van de verbinding tussen de verschillende regio's (met name Food Valley en Regio Amersfoort). De groei van de gemeente geeft kansen maar schept ook verplichtingen. De rol van de gemeente binnen de regio zal gevraagd en ongevraagd toenemen. Binnen de verschillende regio's zullen we per thema steeds op zoek gaan naar slimme coalities. Barneveld wil zich nadrukkelijk positioneren en de Barneveldse thema's in een bredere context plaatsen. Op die manier kan er gestuurd worden op een meerwaarde voor Barneveld en de regio.

KEUZES

- Verdere versteviging strategische slagkracht ambtelijke organisatie.
- Borging democratische legitimatie van de regionale samenwerking.
- Verdere investeren in interne visievorming om "eigen stip op de horizon" vast te stellen.
- Continueren samenwerking in de regio en dit adequaat faciliteren met mensen en middelen.
- Alert zijn op uitdagingen en kansen vanuit beleid van andere overheden (Rijk en provincie).
- Door de inzet van verschillende projecten doen we in regionaal verband ervaring op met wat wel en niet werkt bij het activeren van inwoners richting betaald werk of het op een andere manier meedoen naar vermogen. Dit vraagt om een goede samenwerking met het maatschappelijk middenveld. Maar ook in de Arbeidsmarktregio en Human Capital Agenda vraagt dit voor een goede samenwerking tussen werkgevers, werknemersorganisaties en de overheid goed opdrachtgever en opdrachtnemerschap en een sterke rol van centrumgemeente Ede.

3.3.3. VERSTERKING REALISATIEKRACHT

In voorgaande hoofdstukken schetsten we voor het **"wat"**. Wat zijn de ontwikkelingen en welke centrale opgaven vloeien daaruit voort de komende bestuursperiode. Dan zien we een ongekende dynamiek. Wat zeker is , is dat het tempo van veranderingen onverminderd hoog zal zijn.
De Hoofdlijnennotitie laat zien dat door de gestage groei Barneveld - met behoud van identiteit van kernen & dorpen - voor een schaalsprong staat. Die groei is reeds geruime tijd aan de gang en de gemeentelijke organisatie heeft daar geen gelijke tred mee gehouden. De organisatie kent daardoor "groeipijn". Er is echt meer nodig om de ambities waar te kunnen maken, namelijk :

- scherpe prioritering door bestuur (gemeenteraad en college) en organisatie inclusief benodigde middelen;
- helder bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgeverschap;
- en investeren in realisatiekracht van de gemeentelijke organisatie.

Wat dat laatste betreft niet alleen kwantitatief, maar juist ook kwalitatief. Naast de kwantitatieve groei van Barneveld is er namelijk ook een andere ontwikkeling gaande aangejaagd ook door de behoeften vanuit de samenleving zelf en geheel passend in "de geest van de Omgevingswet". Namelijk dat het accent nog meer komt te liggen op samenwerken aan de opgaven, ruimte geven aan initiatieven vanuit de samenleving, van buiten naar binnen denken. Aansluiten bij de ontwikkelingen in het gebied. Een gebiedsbenadering dus en participatie. Daarmee is het belangrijk om voor de komende jaren als bestuur niet alleen het "wat" vast te stellen, maar tevens ook aan te geven "hoe" we samen met onze inwoners, bedrijven en organisaties de centrale opgaven gaan vormgeven en daarbij ook de gemeentelijke organisatie goed in stelling te brengen en adequaat te faciliteren.

Dat alles vraagt om andere manieren van werken en organiseren; meer vanuit de opgave en gebiedsgericht. Het vraagt ook om versterking van ons strategisch vermogen en vroegtijdig aanhaken bij gebiedsontwikkelingen binnen onze gemeente en in de regio.

De opgave is leidend voor de manier waarop we ons werk organiseren en vormgeven. Nu nog zijn we sterk sectoraal ingericht, zowel ambtelijk als bestuurlijk, terwijl veel opgaven juist over die sectoren heen gaan en een integrale aanpak en afweging vragen.
Kortom, de schaalsprong, waarvoor Barneveld staat, vraagt om een organisatie die daar eveneens in meegroeit en in de komende bestuursperiode gereed wordt gemaakt voor de nieuwe manier van werken en organiseren.

GROEIPLAN

Daarvoor zijn in 2021 al belangrijke stappen gezet. In het najaar 2021 is het Groeiplan voor de gemeentelijke organisatie van Barneveld gepresenteerd. In het groeiplan hebben we een visie geformuleerd hoe we gaan weken aan een toekomstbestendige organisatie van Barneveld. Een organisatie die klaar is om de grote opgaven en groei van Barneveld op te pakken en uit te voeren.
In het groeiplan zijn de belangrijkste opgaven voor Barneveld beschreven en wat de doelen van de verandering zijn. **Die vijf doelen zijn:**

- we werken opgavengericht en zijn daarop ingericht;
- we versterken ons strategisch vermogen;
- we werken aan een krachtige bedrijfsvoering en we zijn als organisatie in control om de opgaves aan te gaan;
- we werken doelgericht samen aan onze kernwaarden;
- we werken waar we nodig zijn. Ook op locatie.

Het groeiplan heeft een looptijd van 4 jaar. In de begroting 2022 is incidenteel 1 miljoen euro opgenomen er uitvoering van dit plan.
Veel stappen en onderzoeken zijn in gang gezet. Belangrijk daarbij is de kwantitatieve en kwalitatieve scan, die in 2022 van de organisatie wordt gemaakt. Daarmee zoomen we in op de huidige realisatiekracht en wat nodig is passend bij de schaalsprongambitie waar Barneveld voor staat

KEUZE

- Zorgen voor en waar nodig (extra) investeren in voldoende realisatiekracht vanuit de organisatie in het licht van het groeiplan voor de komende bestuursperiode. Passend bij de schaalsprong en opgaven waar de gemeente Barneveld voor staat.

4. FINANCIEEL PERSPECTIEF: GEACTUALISEERD BEELD

In de programmabegroting 2022 is een meerjarenraming 2022 – 2025 opgenomen met een geprognosticeerd structureel sluitend resultaat. In deze prognose is op basis van het behoedzaamheidsprincipe voor circa de helft geanticipeerd op het verwachte accres in de septembercirculaire. De uiteindelijke uitkering op basis van de septembercirculaire is hoger dan in de meerjarenraming opgenomen. Ook de decembercirculaire gaf bij uitzondering een kleine plus. Deze ontwikkelingen leiden tot het volgende meerjarige beeld.

	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
Resultaat	**197**	**52**	**3**	**386**
Septembercirculaire	2.500	1.800	1.400	1.100
Decembercirculaire	100	100	100	100
Nieuw geprognosticeerd resultaat	**2.797**	**1.952**	**1.503**	**1.586**

Onderwerpen, die naar verwachting substantieel beslag zullen leggen op de vrije ruimte, zijn:
- *Loon- en prijsontwikkelingen vanaf 2023*
- *Hogere kapitaallasten voortvloeiend uit het meerjaren investeringsprogramma*
- *Noodzakelijke aanpassing van de ambtelijke capaciteit aan de (hoge) ambities*

Bij dit geactualiseerde resultaat geldt een belangrijke kanttekening. De hogere uitkering uit het gemeentefonds komt voornamelijk door een hoger accres. Onze meerjarenraming is gebaseerd op constante lonen en prijzen. Dat betekent dat uit de extra middelen algemene uitkering de loon-en prijsontwikkeling voor de komende jaren nog moet worden gedekt en geen sprake is van (volledig) vrije ruimte.

ONTWIKKELINGEN

HERVERDELING GEMEENTEFONDS

Actueel is de voorgenomen herverdeling van het gemeentefonds met ingang van 2023. Doel is de nieuwe verdeling beter te laten aansluiten op de kosten. In 2021 zijn 3 publicaties geweest waarin gemeenten zijn geïnformeerd over de effecten van de voorgenomen herverdeling met wisselende uitkomsten voor Barneveld van + € 36 per inwoner naar - €17 per inwoner.

Eind 2021 heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) een aantal voorwaarden gesteld waaraan de nieuwe verdeling moet voldoen. BZK wil door middel van een onderhoudsagenda hier werkende weg aan werken maar de herverdeling wel in 2023 invoeren.

In januari 2022 hebben gemeenten in een algemene ledenvergadering van de VNG tegen het herverdelingsvoorstel gestemd. Ook zijn gemeenten van mening dat de omvang van het gemeentefonds groter moet. Naar verwachting zal de Minister van BZK in het voorjaar de tweede Kamer informeren over de vervolgstappen n.a.v. van de adviezen van de ROB, VNG en reacties van gemeenten. In de meerjarenbegroting is voor 75% geanticipeerd op een daling van de uitkering met € 17 per inwoner, conform de laatst bekende informatie.

REGEERAKKOORD

Algemeen beeld is dat, op basis van het regeerakkoord, voor de komende jaren de gemeentefinanciën er relatief gunstig uitzien. Dat is mede afhankelijk of het Rijk ook de ambities kan realiseren.

De pijn ontstaat aan het eind van deze kabinetsperiode. Dit komt door het in tact blijven van de opschalingskorting na 2025, de afbouw van de compensatie voor de jeugdzorg vanaf 2024 en het risico dat het hogere accres voor een deel nodig zal zijn voor de dekking van hogere loon- en prijsstijgingen en wellicht ook hogere kosten voor de jeugdzorg als gemeenten er niet in slagen de kostenstijgingen van de afgelopen jaren om te buigen.

Dit betekent een risico ten aanzien van de continuïteit van de middelen en vraagt behoedzaamheid voor het aangaan van (hoge) structurele lasten.

In deze regeerperiode wil het Rijk een nieuwe financieringssystematiek uitwerken voor na 2025 met als doel een stabielere financiering en vergroten van de autonomie van gemeenten. Essentieel onderdeel hierin is de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied voor gemeenten ten koste van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De impact hiervan op de algemene middelen en de belastingdruk voor de burgers en bedrijven vraagt nadrukkelijk aandacht.

Voor de jeugdzorg komt in 2024 additionele financiering beschikbaar. Gelijktijdig worden vanaf 2024, in aanvulling op de huidige hervormingsagenda, extra beleidsmaatregelen in de jeugdzorg genomen. Hierdoor krijgen gemeenten minder gecompenseerd. Gemeenten mochten tot 75% van de in 2021 beschikbaar gestelde compensatie jeugdzorg inzetten. Die lijn heeft Barneveld gevolgd. Op basis van het meerjarig perspectief in het regeerakkoord zal naar verwachting de compensatie in 2025 lager zijn dan deze 75%.

In het regeerakkoord is opgenomen dat middelen beschikbaar worden gesteld voor medeoverheden vanaf 2023 oplopend tot ruim € 1 miljard bestemd voor:
- Woningbouwimpuls (periode van 10 jaar)
- Volkshuisvestingsfonds (periode van 4 jaar)
- Uitvoeringskosten klimaat- en planbureaus (periode van 8 jaar)

Welke inspanningen en wijze van besteding hierbij van gemeenten gevraagd gaan worden en hoe de verdeling zal gaan plaatsvinden is (nog) niet duidelijk.

De invoering van het abonnementstarief in het kader van de Wmo heeft de gemeentefinancien onder druk gezet. Verschillende gemeenten hebben een pleidooi gehouden voor afschaffing ervan. Het regeerakkoord stelt dat het abonnementstarief in het kader van de Wmo heeft geleid tot een beperking van stapeling van zorgkosten en dat het transparant en eenvoudig is in de uitvoering. Door stijgend gebruik van de huishoudelijke hulp staat de beschikbaarheid van voorzieningen onder de Wmo onder druk. Daarom wil men toewerken naar een eerlijkere eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp met landelijke normen en met oog voor betaalbaarheid van lage- en middeninkomens.
Eén van de onderwerpen in het kader van de (door)ontwikkeling van de bedrijfsvoering is het werken met een meerjaren-investeringsplanning. Een dergelijke planning helpt met het opstellen van beleid en grip houden op de toekomstige lasten die voortvloeien uit onze investeringsopgave. Dit zal leiden tot budgettaire gevolgen voor het meerjarenperspectief. De omvang is nu nog niet in te schatten, bij de kaderbrief voor de begroting 2023 streven wij ernaar een eerste indicatie te kunnen geven. Daarnaast zijn er diverse knelpunten bij de ambtelijke capaciteit die in het begrotingsproces voor 2023 moeten worden beoordeeld op structurele invulling om de ambities te kunnen verwezenlijken.

Resumerend is er veel onzekerheid over de omvang van de financiële middelen op de langere termijn. Voor de korte termijn lijkt er ruimte aanwezig maar zijn er ook diverse onderwerpen die een substantieel beslag op de vrije ruimte zullen leggen zoals: loon- en prijsontwikkeling vanaf 2023, hogere kapitaallasten voortvloeiende uit het meerjaren investeringsprogramma en het aanpassen van de ambtelijke capaciteit aan de (hoge) ambities van Barneveld. Tot slot ligt er al een stevige uitdaging in de vorm van het invullen van de in de begroting 2022 opgenomen bezuinigingen.

BIJLAGE

ACHTGRONDINFORMATIE VANUIT DE VIER BEGROTINGSPROGRAMMA'S
In de bijlage staat meer uitgebreide achtergrondinformatie per begrotingsprogramma, dat extra inzicht geeft op de beschreven maatschappelijke opgaven. Het gaat dan om de 4 programma's, zoals we die tot nu toe hanteren in de P&C-documenten. Met deze informatie zorgen we er tevens voor dat het totale pallet aan gemeentelijke activiteiten – zij het globaal - in de volle breedte in beeld is gebracht.

PROGRAMMA 1 PARTICIPATIE & ONDERSTEUNING

ONDERWERP: ZELFREDZAME INWONERS
- Lokaal onderwijsbeleid (zie bij voorzieningen)
- Re-integratie
- Maatschappelijke zorg

DUIDING VAN ONTWIKKELING/TRENDS (VANUIT PB2022, REGEERAKKOORD)
- In het maatschappelijk debat wordt steeds vaker gepleit voor een grotere menselijke maat binnen de Participatiewet. We hebben lokaal gemerkt dat vertrouwen wekt.
- Tegelijkertijd is vanwege de toeslagenaffaire het vertrouwen in de overheid afgenomen.
- Wetsvoorstel Breed Offensief: een brede agenda om de arbeidsmarktkansen voor mensen met een arbeidsbeperking te vergroten.
- De vraag naar maatschappelijk werk neemt toe. Cliënten hebben zwaardere problematiek en dit vraagt meer tijd.

WELKE (NIEUWE) ACTIVITEITEN VLOEIEN HIERUIT VOORT DE KOMENDE 4 JAAR, WELKE MIDDELEN ZIJN DAARBIJ NODIG
1. De gemeente Barneveld is een groeigemeente. Gesubsidieerde instellingen die gericht zijn op het versterken van de zelf- en samenredzaamheid van inwoners zoals Welzijn Barneveld, Centrum voor Jeugd en Gezin en het maatschappelijk werk mee laten groeien en bij sub subsidiëring daar rekening mee houden.
2. Inspelen op aanpassingen van Participatiewet. Bij oplossingsgericht werken zoveel mogelijk kijken naar het huishouden en wat hen verder kan helpen richting betaald werk of een andere vorm van meedoen naar vermogen.
3. Gespreksvoerders (soms) meer tijd laten investeren in het (her)winnen van vertrouwen van de inwoner.
4. Uitvoering geven aan wetsvoorstel Breed Offensief.
5. Samenwerking intensiveren tussen organisaties op het grensvlak van veiligheid en zorg, bij voorbeeld bij huiselijk geweld, zodat handhaving en ondersteuning parallel vorm krijgen.
6. Mantelzorg en vrijwilligerswerk onverminderd blijven ondersteunen en waarderen. Met daarbij een centrale rol voor Welzijn Barneveld.

ONDERWERP: SOCIALE EN VITALE SAMENLEVING
- Sportstimulering
- Sociaal-cultureel werk
- Volksgezondheid en preventie

DUIDING VAN ONTWIKKELING/TRENDS (VANUIT PB2022, REGEERAKKOORD)
1. De coronacrisis leert ons dat er scenario's nodig zijn gericht op langdurige bestrijding van het coronavirus en het treffen/uitvoeren van maatregelen om de effecten op desamenleving te beperken.
2. Als gevolg van de coronacrisis, kampen mensen (vooral jongeren) met psychische problemen.
3. Door polarisatie (versterkt door de coronacrisis) staat de sociale samenhang onder druk.
4. Sport en bewegen wordt steeds meer gezien als middel in het bevorderen van een gezon de leefstijl. Daarbij vormen de sportverenigingen de basis van de sportinfrastructuur. Zij moeten flexibel en creatief kunnen zijn in veranderende omstandigheden zoals corona. De subsidieregeling Maatschappelijk Sportfonds kan hier een bijdrage aan leveren.
5. In het regeerakkoord is afgesproken dat er extra wordt ingezet op preventie en gezonde leef stijl en een Kansrijke Start voor kinderen.
6. Het nieuwe regeerakkoord noemt cultuur van wezenlijk belang voor onze samenleving en een investering in onze maatschappij.

WELKE (NIEUWE) ACTIVITEITEN VLOEIEN HIERUIT VOORT DE KOMENDE 4 JAAR, WELKE MIDDELEN ZIJN DAARBIJ NODIG
1. De coronacrisis zal een na-ijleffect hebben op het sociaal en mentaal welbevinden van jong en oud. Met tijdelijke middelen van het rijk zijn een extra ouderen- en jongerenwerkers aangesteld (bij resp. Welzijn Barneveld en Be Active & Creative). Nadenken wat er structureel nodig is.
2. Ontwikkeling en uitvoering lokaal preventieakkoord, waarbinnen leefstijlthema's en mentale gezondheid een rol kunnen krijgen.
3. Subsidiebedrag lokaal maatwerk GGD heroverwegen en in lijn brengen met het inwoneraantal.
4. Vervolgprogramma op sport- en beweegakkoord (wat afloopt na 2022).
5. Versterken van sportverenigingen. Daarvoor is het nodig huidige regelingen te herzien zodat zij beter aansluiten bij behoeften van verenigingen maar ook bij de veranderingen die er plaatsvinden in maatschappij.
6. Sport en bewegen in afstemming met andere beleidsdomeinen meer inzetten als middel om andere maatschappelijke doelen te bereiken.
7. Meer integrale samenwerking met scholen op het gebied van gezonde ontwikkeling en opvoeding van jeugdigen. Dit vraagt een stelseloverstijgende werkwijze vanuit zowel gemeente als de scholen.
8. Mee laten groeien van de structurele subsidie voor onze cultuuraanbieders met zowel autonome groei van de instellingen als groei van het inwoneraantal.
9. Versterken van de amateurkunstsector die in tijden van corona in 'slaapstand' stond. Dit vraagt om aanvullende financiële middelen en waar nodig en mogelijk actualisatie van bestaande regelingen.
10. Cultuur verder verankeren in het sociaal domein en integreren in het economisch en ruimtelijk domein. Dit vraagt om o.a. een concretisering van de effectiviteit en waarde van cultuurdeelname.
11. Door middel van ontmoetingsmogelijkheden en opbouwwerk structureel investeren in sociale samenhang om meer intergenerationeel contact en omzien naar elkaar te bevorderen en eenzaamheid tegen te gaan. Denk hierbij ook aan het buitengebied, waarvoor nu nog tijdelijk een jongerenwerker voor keten is aangesteld.
12. Versterken van inclusie door het ontwikkelen van een Lokale Inclusie Agenda (via een jaarlijks uitvoeringsplan).

WELKE (NIEUWE) OPGAVEN ZIE JE? BESCHRIJF WAT DAARBIJ NODIG IS

ONDERWERP: GEMEENTELIJK VANGNET
- Inkomensvoorziening
- Voorzieningen voor inwoners met een beperking

DUIDING VAN ONTWIKKELING/TRENDS (VANUIT PB2022, REGEERAKKOORD)
1. In zorg en ondersteuning ontstaan personeelstekorten terwijl het aantal kwetsbare ouderen zeer fors zal toenemen. Keuzevrijheid voor cliënten zal hierdoor minder aan de orde kunnen zijn.
2. Toename kosten voor huishoudelijke ondersteuning. Groeiende vraag is ontstaan door abonnementstarief in de Wmo. Hierdoor komt beschikbaarheid in het geding: te weinig hulpen om aan de vraag te kunnen voldoen. Van rijkswege is aangekondigd dat voor huishoudelijke ondersteuning mogelijk een andere eigen bijdragesystematiek gaat gelden, dat is op dit moment nog niet concreet (hoe, wat, wanneer).

3. Provincie stopt de financiële bijdrage aan de Valleihopper.
4. Armoede en schuldenaanpak:
- Het kabinet heeft de ambitie het aantal kinderen dat opgroeit in armoede te halveren. Dit betekent iets voor de inzet van onze schuldhulpverlening en ondersteuning van minima.
- Het kabinet wil ook de schuldhulpverleningstrajecten verkorten en een aantal beperkingen van de toegang tot schuldhulpverlening wegnemen. Het is wachten op de verdere uitwerking van het Rijk

INKOMENSREGELINGEN:
- Het kabinet is voornemens de toeslagensystematiek af te schaffen. Het is nog onduidelijk wat dit lokaal mogelijk betekent voor de bijzondere bijstand en minimabeleid. Ook is nog onduidelijk of er een extra inspanning voor gemeenten is weggelegd bij de gedupeerden van de toeslagenaffaire.
- In het regeerakkoord zijn een paar wijzigingen binnen de Participatiewet aangekondigd. Zo wordt de kostendelersnorm op punten aangepast en worden de bijverdiengrenzen verruimd.

- De toegenomen inflatie en de beperkte beschikbare (betaalbare) woonruimte hebben mogelijk negatieve effecten op de bestedingsruimte van huishoudens. Daarnaast zien we een risico voor het ontstaan van energiearmoede bij een groter aantal huishoudens door de gestegen energieprijzen en de beperkte investeringsmogelijkheden van huishoudens met een laag inkomen om duurzaamheidsmaatregelen te treffen.

- Door de inzet van verschillende projecten doen we ervaring op met wat wel en niet werkt bij het activeren van inwoners richting betaald werk of het op een andere manier meedoen naar vermogen. Dit vraagt om een goede samenwerking met het maatschappelijk middenveld. Maar ook in de Arbeidsmarktregio vraagt dit voor een goede samenwerking tussen werkgevers, werknemersorganisaties en de overheid goed opdrachtgever en opdrachtnemerschap en een sterke rol van centrumgemeente Ede.

- De voorgaande jaren hebben transformatieprojecten binnen de jeugdhulp geleid tot positieve resultaten waardoor de stijgende kostengroei voor het eerst is gedempt. Het doel is om de komende jaren toe te werken naar een stabiel kostenniveau door in te blijven zetten op transformatie.

- Het Regeerakkoord voorziet in een extra besparing op jeugdhulp van € 100 miljoen in 2024 en vanaf 2025 structureel van € 500 miljoen zonder dat de genoemde bijbehorende maatregelen zijn onderbouwd en rekenschap is gegeven van de consequenties voor de hulp aan kinderen en de positie van gemeenten.

- Er wordt een integrale visie opgesteld m.b.t. toekomstige vraag en realisatie van woningen voor inwoners met een begeleidingsbehoefte.

WELKE (NIEUWE) ACTIVITEITEN VLOEIEN HIERUIT VOORT DE KOMENDE 4 JAAR, WELKE MIDDELEN ZIJN DAARBIJ NODIG
1. We zien dat een beweging richting de preventieve kant van schuldhulpverlening wenselijk is. Door verder te investeren in vroegsignalering en samenwerking met partners in het voorveld kan een grotere groep inwoners eerder worden bereikt.
2.Toekomstbestendig maken van huishoudelijke ondersteuning en andere Wmo-voorzieningen zoals De Valleihopper. Besluitvorming op beheersmaatregelen in 2022.
3. Als de financiële middelen voor jeugdhulp achterblijven moet de gemeente anticiperen op het feit dat Rijksmiddelen voor uitvoering van jeugdhulptaken niet 100% kostendekkend zijn/worden.
4. We zouden kunnen investeren in een lokaal netwerk van samenwerkende welzijn- en zorgaanbieders om te zorgen dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Speerpunten zouden hierbij kunnen zijn:
vroegsignalering kwetsbare ouderen, valpreventie, voorlichting over mogelijke woningaanpassingen, goede wegwijsfunctie en meer samenwerking tussen vrijwillige en professionele zorgverleners.
5. Focus bij realisatie van woningen voor inwoners met een begeleidingsbehoefte op degenen die uitstromen uit Beschermd Wonen, maatschappelijke opvang en residentiële jeugdhulp. Out-of-the box-oplossingen maken hiervan onderdeel uit.

PROGRAMMA 2 BEDRIJVIGHEID & BEREIKBAARHEID

ONDERWERP: AANTREKKELIJK ONDERNEMINGSKLIMAAT
- Promotie economie

DUIDING VAN ONTWIKKELING/TRENDS (VANUIT PB2022, REGEERAKKOORD)
1. Aandacht voor groei- en innovatief vermogen van het MKB.
2. Innovatief vermogen van het MKB ligt hoog. Uitdaging voor onderwijs, maar ook voor de uitrol van nieuw werklocaties.
3. Nationaal groeifonds met investeringen in kennisontwikkeling.
4. Leefbaarheid in dorpen en steden, tegengaan leegstand, aandacht voor retail
5. Aandacht voor groeiopgave en samenhang met werklocaties, duurzaamheid en mobiliteit.
6. Aandacht voor familiebedrijven.
7. Regio deals worden voortgezet.
8. Toerisme wordt volwaardig onderdeel van economische agenda.

WELKE (NIEUWE) ACTIVITEITEN VLOEIEN HIERUIT VOORT DE KOMENDE 4 JAAR, WELKE MIDDELEN ZIJN DAARBIJ NODIG
1. Definiëren post-corona beleid (inclusief verstevigen accountmanagement)
2. Opstellen nieuwe economische agenda: gemeente Barneveld is een groeigemeente met een grote ambitie om haar huidige bedrijven te kunnen blijven huisvesten en nieuwe bedrijven de kans en ruimte te geven te starten.
3. Naast fysieke ruimte ook personeel nodig met kennis en opleiding. Investeren in aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt Barneveld.
4. Versterken positie in regionale samenwerkingsverbanden
5. Verbetering aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt (krapte)
6. Investeren in retail, openbare ruimte, groen en planvorming voor ruime functies om dorpen en centra aantrekkelijk te houden.
7. Oplossen netcongestie bij energieleveranciers.

ONDERWERP: UITBREIDING- EN VESTIGINGSMOGELIJKHEDEN
- Economisch structuurbeleid
- Grondexploitatie bedrijventerreinen

DUIDING VAN ONTWIKKELING/TRENDS (VANUIT PB2022, REGEERAKKOORD)
1. Grote verstedelijkingsdruk. Toenemende vraag naar werklocaties, lokaal, regionaal en bovenregionaal.
2. In het regeerakkoord wordt de nadruk gelegd op economische groei door innovatie. Maakindustrie krijgt extra aandacht en biedt kansen voor de ontwikkeling van het Barnevelds bedrijfsleven.
3. Ook wordt ingezet op het tekort aan technisch personeel. Dit biedt kansen voor de human capital agenda van de regio. Er komt een nationaal groeifonds dat zich richt op kennisontwikkeling, innovatie en infrastructuur. Het fonds is gericht op projecten van minimaal € 30 miljoen.
4. Stapeling van opgaven (energietransitie, stikstof, toenemende vraag werklocaties en circulaire economie) bij bedrijven gecombineerd met grote vraag naar vestigingsplekken zorgt voor complexe vraagstukken die integrale en regionale afstemming vergt

WELKE (NIEUWE) ACTIVITEITEN VLOEIEN HIERUIT VOORT DE KOMENDE 4 JAAR, WELKE MIDDELEN ZIJN DAARBIJ NODIG

1. Inzetten op verstevigen regionale samenwerking en triple helix samenwerking gericht op integrale en gebiedsgerichte aanpak van de hierboven opgaven.
2. Versnelling uitvoering bedrijventerrein ontwikkeling (inclusief aanwenden nieuwe locaties en formuleren uitgifte criteria).
3. Opsporen en verbinden innovatieve potentials.
4. Faciliteren lokale kennishubs ter versterking van innovatiekracht (PEC, Calf innovation center, windcluster).
5. Versteviging van de ketensamenwerking ter ondersteuning van concurrentie kracht en innovatie als onderdeel van nieuwe economische agenda.

ONDERWERP: MOBILITEIT EN BEREIKBAARHEID

- Verkeersveiligheid
- Bereikbaarheid
- Deelvervoer
- Auto
- Fiets
- Openbaar Vervoer
- Duurzame mobiliteit
- Parkeren
- Data

DUIDING VAN ONTWIKKELING/TRENDS (VANUIT PB2022, REGEERAKKOORD)

1. *Verkeersveiligheid*
Met de gemeenten bezien waar binnen de bebouwde kom de maximumsnelheid zinvol verlaagd kan worden naar 30 km/uur.
Provincies krijgen in het SPV een regierol toebedeeld voor de verkeersveiligheid in hun provincie.

2. *Bereikbaarheid*
Het kabinet heeft voor de komende 10 jaar in totaal €7,5 mrd toegevoegd aan het Mobiliteitsfonds om ook de nieuwe woningen in de verstedelijkingsgebieden en daarbuiten goed te ontsluiten en bereikbaar te maken per OV, fiets en auto

3. *Deelvervoer*
Het kabinet wil ‘hubs’ ontwikkelen waar reizigers eenvoudig kunnen overstappen naar een (deel) auto, (deel)fiets, trein of metro via multimodaal reisadvies op maat. Dit sluit gehaal aan op ingezet beleid provincie Gelderland.
Fiets
Het kabinet investeert in fietsenstallingen bij OV-knooppunten en fietssnelwegen. Het gebruik van E-bikes zal verder toenemen. Het gebruik van E-steps op de openbare weg wordt toegestaan.
Openbaar Vervoer
Het kabinet zet in op het sociaal veiliger maken en het toegankelijker maken voor mensen met een beperking van het openbaar vervoer.

4. *Duurzame mobiliteit*
Stimuleren van elektrisch vervoer stimuleren evenals duurzame stadslogistiek en vrachtverkeer, de uitrol van laadinfrastructuur versnellen en de productie van waterstof opschalen.

5. *Data*
In 2023 moet 90% van de publieke data structureel op orde zijn. Het betreft data over onder andere geplande werkzaamheden, incidenten, parkeerdata en verkeersgegevens.

WELKE (NIEUWE) ACTIVITEITEN VLOEIEN HIERUIT VOORT DE KOMENDE 4 JAAR, WELKE MIDDELEN ZIJN DAARBIJ NODIG

1. *Algemeen*
In 2022 actualisatie van het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) de paraplu van de omgevingsvisie. In de Kadernota 2022-2025 is al rekening gehouden met een jaarlijks bedrag van € 500.000 ten behoeve van het GVVP.
Er komt een Integrale Meerjarenplanning (IMP) waardoor werkzaamheden binnen het fysieke domein goed op elkaar kunnen worden afgestemd

2. *Verkeersveiligheid*
Bij het opstellen van de GVVP-maatregelenpakketten zal het risicogestuurd werken de norm zijn. De focus leggen op dec voetgangersomgevingen (centra) en schoolomgevingen.
Verkeerseducatie prominenter inzetten om gedrag te beïnvloeden

3. *Bereikbaarheid*
In het licht van de verstedelijkingsopgave nadruk leggen op reconstructie bestaande infrastructuur op onderdelen en nagaan waar nieuwe.
- Bij het reconstrueren van bestaande infrastructuur gaat het onder andere over de aansluitingen Barneveld-Noord en Barneveld-Zuid op de A30. Dit vraagt op het gebied van lobby nog de nodige inspanningen vanuit gemeente en regio richting provincie en Rijk.
- visie op schaalsprong infrastructuur voorbereiden

4. *Deelvervoer*
Inzetten verdere ontwikkeling van Station Barneveld-Noord als hub waar de verschillende modaliteiten bij elkaar komen. Er zullen experimenten worden gestart om deelvervoersystemen daar een kans te geven.

5. *Fiets*
- Vergroten van de fietsparkeerclusters rond het centrum van Barneveld
- Maken van een plan voor de snelle fietsroute door Voorthuizen.
- In regionaal verband werken aan het opwaarderen en verbeteren van regionale fietsroutes, waarvan schakels door de Gemeente Barneveld lopen.
- Doorgaan met het veiliger maken van oversteekplaatsen voor de fiets.
- Rijwielstalling van het station uitbreiden (700 plekken op termijn) en betrekken bij masterplan (station) Barneveld Centrum.

Openbaar Vervoer
- Onder de noemer van Corridor A1 vinden er onderzoeken en een lobby plaats voor de ontwikkeling van een regiosprinter en een aantal extra treinstations tussen Amersfoort en Apeldoorn.
- Inzetten op behoud van het bedieningsniveau openbaar vervoer, zowel voor de bus als voor de trein. Hierin zijn we afhankelijk van de provincie Gelderland als concessieverlener voor het openbaar vervoer.
- Bij voorgenomen routewijzigingen proactief meedenken over locaties van gewijzigde of nieuwe bushaltes.
- Voorzieningen (haltes) tijdig aanpassen aan de eisen van die tijd (E-OV).

6. *Duurzame mobiliteit*
- Via programma ‘Slim & Schoon Onderweg’ van regio Foodvalley inzetten het stimuleren van e-bikegebruik, spitsmijdingen en het implementeren van slimme technologie zoals i-VRI’s.
- Komen tot versnelling van laadinfrastructuur in de gemeente Barneveld : groei 553 laadpunten in 2025 (n200 in 2021).

7. *Parkeren*
Vrije parkeerlocaties vindbaar maken zowel fysiek als digitaal.

8. *Data*
Binnen de regio Foodvalley is een verkeersdesk in de maak waar gemeenten data kunnen uploaden. Daarbij als Barneveld actieve ondersteunende rol vervullen.

PROGRAMMA 3 WOON- & LEEFOMGEVING

ONDERWERP: WONINGEN
- Volkshuisvesting

DUIDING VAN ONTWIKKELING/TRENDS (VANUIT PB2022, REGEERAKKOORD)
1. 71. Zie Verstedelijkingsopgave.

WELKE (NIEUWE) ACTIVITEITEN VLOEIEN HIERUIT VOORT DE KOMENDE 4 JAAR, WELKE MIDDELEN ZIJN DAARBIJ NODIG
1. Verstedelijkingsopgave.In de Hoofdlijnennotitie heeft de raad dan ook ingestemd met een koers van gemiddeld 8.000 nieuwbouwwoningen tot 2040.

Aanvullend daarop:
2. Onveranderd vasthouden aan de bouw van enerzijds voldoende betaalbare huur- en koopwoningen alsook woningbouw in het middensegment en duurdere segment.
3. Inspelen op wetswijziging om in de sociale koopsfeer een deel rechtstreeks toe te wijzen aan de eigen bevolking (boven mensen van buiten).
4. Toezien op uitvoering prestatieafspraken Woningstichting Barneveld voor de periode 2022-2026;minimaal 400 sociale huurwoningen alsook de verduurzaming van de bestaande huurvoorraad. Het laten vervallen van de Verhuurdersheffing door het Rijk helpt de corporatiesector om deze doelstellingen te kunnen verwezenlijken.
5. Woningbouwopgave: ontwikkelingen als Bloemendal en de Burgt zeer nodig hebben, maar ook meer locaties in de kleinere kernen. Denk omwille van regie en urgentie ook aan strategische grondverwerving.
6. Er wordt gestreefd naar gedifferentieerde buurten en wijken. De Doelgroepenverordening en de Huisvestingsverordening zijn instrumenten die daarbij ondersteunend kunnen werken.
7. De mogelijkheden van de nieuwe wet Opkoopbescherming als geschikt instrument onderzoeken en waar nodig en gewenst inzetten.
8. Samen met betrokken professionele organisaties moeten bezien hoe ouderen in hun eigen woning en omgeving, voldoende zelfredzaam kunnen blijven en welke vorm van zorg en ondersteuning daarbij op efficiënte wijze georganiseerd moet worden.
9. Nieuwe woningen daarom slim bouwen (toegankelijk, doorgankelijk). Maar ook in bestaande buurten bezien wat aanvullend nodig is.

ONDERWERP: AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING
- Veiligheid (incl evenementenbeleid)
- Groen
- Begraven
- Afvalinzameling en -verwerking
- Riolering & Water
- Milieu & ruimtelijke ordening (inclusief duurzaamheid, centra)
- Landbouwtransitie en Vitaal Platteland > zie Deel 2, opgave 1.3
- Wegen
- Reiniging en vuilbeheersing

DUIDING VAN ONTWIKKELING/TRENDS (VANUIT PB2022, REGEERAKKOORD)

Veiligheid
- Veiligheidsbeleid is dynamisch. Dit betekent dat we altijd inspelen op de dagelijkse veiligheids vraagstukken, incidenten en actualiteiten. De onderstaande prioriteiten hebben in ieder geval onze aandacht, welke zijn vastgesteld in het Integraal

Veiligheidsplan en het daaruit vloeiende uitvoeringsprogramma:
1. Aanpak high impact crimes
2. Aanpak Ondermijning als voortdurend project met veiligheidspartners
3. Horeca en uitgaan
4. Aanpakken digitale criminaliteit.

- Vanuit het regeerakkoord wordt volop ingezet aan de bescherming van de rechtsstaat, aanpak ondermijning met daarbinnen de aanpak van mensenhandel al speerpunt. Er komen hiervoor substantieel extra middelen beschikbaar.

GROEN: BIODIVERSITEIT EN KLIMAATADAPTATIE

Biodiversiteit
1. Op provinciaal niveau is een uitvoeringsprogramma voor Biodiversiteit in gang gezet. In aansluiting daarop is een gemeentelijk Biodiversiteitsplan met eigen ambities en inzet vastgesteld voor de komende 5 jaar.
2. De nieuwe gedragscode voor de wet Natuurbescherming moet verder geïmplementeerd worden binnen de betrokken afdelingen
3. Natuurinclusief bouwen is een actueel thema en ook in Barnveld in voorbereiding.
4. Voor het Natura2000 gebied De Veluwe loopt een aantal herstelprogramma's om de natuurkwaliteit te verbeteren. Dit hangt samen met de stikstofproblematiek, verdroging e.d.. Zie ook **Opgave 1.3.**

Begraven
1. Uitwerking en uitvoering project Diepenbosch
2. Digitaliseren begraafplaatsen
3. Opstellen beheer- en onderhoudsplannen en renovaties
4. Uitbreiding begraafplaats Kootwijk (grond is al beschikbaar, alleen inrichting)

Afvalinzameling en verwerking
1. In 2023 opstellen nieuwe strategie voor afval- en grondstoffen
2. Uitvoering project milieustraat

Milieu
1. De luchtkwaliteit in Barneveld is relatief slecht. Landelijk is het Schone lucht akkoord afgesloten,

waarin partijen hebben afgesproken door een schonere lucht een gezondheidswinst van 50% in 2030 ten opzichte van 2016 te bereiken. Barneveld doet mee aan dit akkoord.

2. Belangrijk onderdeel is de landbouw, waar sinds 2016 het zogenaamde interimbeleid wordt uitgevoerd. Met dat beleid kijken we naar de mogelijkheden van emissiereductie als een agrarisch bedrijf een nieuwe vergunning aanvraagt. Dat beleid heeft goede resultaten opgeleverd.

WELKE (NIEUWE) ACTIVITEITEN VLOEIEN HIERUIT VOORT DE KOMENDE 4 JAAR, WELKE MIDDELEN ZIJN DAARBIJ NODIG

Veiligheid

1. Komende periode onveranderd blijven werken met het instrument van Integraal Veiligheidsplan, dat jaarlijks wordt geactualiseerd in een uitvoeringsprogramma.
2. De Veiligheidsmonitor die in mei 2022 vastgesteld gebruiken als input voor het veiligheidsplan 2023-2026

Groen

1. Meer aandacht vanuit klimaatadaptatie voor groene structuren en bomen in de bebouwde kom. Dit bevordert de biodiversiteit en beperkt de negatieve gevolgen van klimaatverandering.
2. Opstellen groenstructuurplan en bomenbeleidsplannen.

Biodiversiteit

1. Vastgesteld beleid met betrekking tot Biodiversiteit voor de komende jaren met bijbehorende budgetten als uitgangpunt houden en jaarlijks via uitvoeringsprogramma operationaliseren en actualiseren.
2. voor het ontwikkelen van een soortmanagementplan voor de gemeente Barneveld is geen budget beschikbaar gesteld.
3. Door de vraag naar duurzame natuurinclusieve landbouw aandacht geven voor voedselbossen en agroforestry. Hier beleid op ontwikkelen binnen Foodvalley.
4. Ontwikkeling beleid ten aanzien van landschap en beplanting, zodat er een integrale bouwsteen is voor intern en extern gebruik. Mogelijk moet hiervoor handjes worden ingehuurd worden om dit uit te werken. Mogelijk is hiervoor een budget van 25.000 voldoende.

Begraven

1. Project Diepenbosch Voorthuizen uitvoeren 2023 conform vastgesteld voorstel.
2. Raadpleegfunctie voor inwoners verbeteren via digitalisering.
3. Kootwijk uitbreiden

Afvalinzameling- en verwerking

1. Opstellen nieuwe notitie, afhankelijk van cijfers afvalinzameling in gemeente zelf en keuzes landelijk beleid, in 2024 eerste kwartaal naar de raad, uitvoeringsplan moet erbij
2. Milieustraat is vernieuwd in 2023.

Milieubeleid

1. Via de vast te stellen Omgevingsvisie Barneveld ook doelstellingen voor een schoon en veilig Barneveld definiëren (doelen m.b.t. luchtkwaliteit, geluidsoverlast, geuroverlast, bodemkwaliteit en externe veiligheid) en uitwerken in programma.

ONDERWERP: AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING
- Riolering & Water & Klimaatadaptatie

DUIDING VAN ONTWIKKELING/TRENDS (VANUIT PB2022, REGEERAKKOORD)

1. Werken toe naar een toekomstbestendige, klimaatadaptieve ruimtelijke inrichting van woonge bieden, bedrijventerreinen en het landelijk gebied
2. Het tegengaan van hittestress wordt om gezondheidsredenen extra bevorderd.
3. Water en bodem worden meer sturend bij ruimtelijke planvorming. Hierdoor wordt de rol van het waterschap groter bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

WELKE (NIEUWE) ACTIVITEITEN VLOEIEN HIERUIT VOORT DE KOMENDE 4 JAAR, WELKE MIDDELEN ZIJN DAARBIJ NODIG

1. Thema klimaatadaptatie wordt een pijler van het Programma Duurzaamheid. Om zo de verbinding te leggen met thema's energie, biodiversiteit en circulaire economie.
2. In alle riolerings- en (integrale) projecten worden klimaatadaptieve maatregelen meegenomen. Met Plan van Aanpak klimaatadaptatie als uitgangspunt.
3. De acties uit het plan van aanpak klimaatdaptatie worden afgerond en resulteren in een uitvoeringsprogramma.
4. Samenwerken in het Platform Water Vallei & Eem om kennis en ervaringen te delen en dragen bij aan de uitvoering van het Regionaal Adaptatieplan (RAP).
5. Het tegengaan van hittestress in dichtbebouwd gebied wordt bevorderd door meer groen, water en lichte oppervlakten toe te voegen.
6. Nauwe samenwerking met Waterschap Vallei en Veluwe.
7. Het uitwerken van richtlijnen voor klimaatadaptief bouwen.
8. Het opnemen van de thema's klimaatadpatief bouwen en waterberging in de update van het masterplan Onderwijs (2022)
9. Afspraken over klimaatadaptief bouwen met ontwikkelaars en Woningstichtng Barneveld.

ONDERWERP: ADEQUATE VOORZIENINGEN
- Publiekszaken
- Huisvesting onderwijs
- Bibliotheek
- Kunst en cultuur
- Sportaccommodaties
- Overige accommodaties
- Speelvoorzieningen

DUIDING VAN ONTWIKKELING/TRENDS (VANUIT PB2022, REGEERAKKOORD) .

WELKE (NIEUWE) ACTIVITEITEN VLOEIEN HIERUIT VOORT DE KOMENDE 4 JAAR, WELKE MIDDELEN ZIJN DAARBIJ NODIG

Onderwijshuisvesting

Gelet op groei van de gemeente het Masterplan onderwijshuisvesting actualiseren

Sportaccommodaties

Uitvoering blijven uitvoering het Masterplan Buitensportaccommodaties 2018-2028. Blijvend wordt ingezet op de verduurzaming en multifunctionaliteit van zowel de binnen- en buitensportaccommodaties. Wij hechten groot belang aan het stimuleren van zelfwerkzaamheid van sportverenigingen.

Belangrijke accommodatievraagstukken zijn::

1. Uitbreiding en herinrichting van sportpark Norschoten van voetbalvereniging SDV Barneveld;
2. Verplaatsing van de fietscrossbaan van fietscrossclub Flying
3. Verplaatsing van de Oranjevereniging Voorthuizen van de locatie Roeleneng naar de locatie Oude Zeumerseweg.

In dit verband is het de bedoeling dat naast de Oranjevereniging Voorthuizen, ook de IJs- en Skeelervereniging 't Grieze Veen, Scoutinggroep Fleur de Lis, de stepvereniging en Floralia op deze locatie worden gehuisvest;

4. Herinrichting van- en eventuele bouw van een sporthal op sportpark Overbeek in Terschuur met toepassing van het Right2Challenge principe (wanneer dit haalbaar is). In samenspraak met de Terbroekse verenigingen zijn investerings- en exploitatiebegrotingen opgesteld. Hierbij wordt rekening gehouden met de bestaande benuttingsgraad van de bestaande binnensportaccommodaties;
5. Het voorzien in een eigen overdekte jeu de boules accommodatie aan de Gelreweg door Petanque Barneveld.

Cultuur:

Gevolgen Cultuurplein 1 voor benutting cultuurgebouwen
Besluit over nieuwbouw Bronveld en Hulp aan elkaar

1. Actualiseren van beleid betreffende Dorps- en Buurthuizen aan de hand van uitgevoerde vitaliteitsscans bij de 4 zelfstandige dorpshuizen.

Speelruimte:

1. Nieuwe ronde inspraak voor laatste extra jaarfase Speelbeleidsplan. En hierin de mogelijkheid uit te voeren wat eerder niet aan bod is gekomen.

PROGRAMMA 4 BESTUUR & DIENSTVERLENING

ONDERWERP: DIENSTVERLENING

- Inclusief participatie, dorpenbeleid, gebiedsregie, (digitale) inclusie, bestuurlijke samenwerking

DUIDING VAN (ENKELE) ONTWIKKELING/TRENDS (BRONNEN: PB2022, REGEERAKKOORD, TRENDONDERZOEK DIENST PUBLIEK & COMMUNICATIE)

1. **#participatie#dorpenbeleid#gebiedsregie** – In onze maatschappij ervaren veel mensen in toenemende mate angst en onzekerheden. Ter compensatie zoeken mensen veelal houvast en steun bij elkaar en zoeken naar manieren die helpen om aandacht te geven aan wat zij echt belangrijk en betekenisvol vinden. Wat alle groepen gemeen hebben is dat zij actie en verantwoordelijkheid eisen van overheden en bedrijven.
   Mensen verwachten dat de overheid onverkort **handelt op basis** van wat zij zien als **belangrijk voor de maatschappij.**

2. **#gebiedsregie#dorpenbeleid#bestuurlijke samenwerking** – Mensen zijn geëmancipeerd door groeiende kennis en kunde. Dit zorgt voor een andere relatie tot macht en gezag van de overheid. Gezag van de overheid is niet meer vanzelfsprekend, maar moet verworven worden. Deze verandering sluit nog niet altijd aan bij politieke instituties en de werkwijze van de overheid. De leefwereld van mensen en die van de overheid lopen hierdoor in toenemende mate uiteen. Steeds vaker ontstaan er initiatieven waarbij mensen zelf de regie in handen nemen. Enerzijds zorgt dit voor een toename van burgerinitiatieven. Anderzijds weten (georganiseerde) burgers steeds beter de weg naar de rechter te vinden.
   Initiatieven van inwoners en bedrijven vragen om een verandering in de taakopvatting van de overheid: **van beheersing, sturing en controle op een door de overheid bepaalde agenda, naar vaker meebewegen met en faciliteren van (gebieds)initiatieven.**

3. **#dienstverlening –** Meer rust en echt contact. Voor dienstverlening, communicatie en mediagebruik zijn we grotendeels afhankelijk geworden van internet. De coronacrisis heeft dit versterkt. Enerzijds biedt dit vele voordelen. Zo is bijvoorbeeld de meerderheid van de bevolking vertrouwd geraakt met videobellen en online zaken regelen. Maar anderzijds leidt dit tot een online overkill.
   Naast **toegankelijke online dienstverlening** en communicatie is het belangrijk om **voldoende aandacht** te blijven geven aan **offline communicatie en dienstverlening**. Het gaat niet om mensen die niet online vaardig zijn, maar ook om een groep mensen die behoefte heeft aan persoonlijk contact vanwege de online overkill.

4. **#dienstverlening#communicatie** - Meer digitale mogelijkheden en fundamentele vragen. We raken steeds meer gewend aan het gebruik van intelligente kanalen: apps en data, chatbots en toepassingen op het gebied van AI en VR. De gevolgen van deze vele nieuwe toepassingen roepen ook vragen op; fundamentele, maar concrete vragen t.a.v.: gebruikersvriendelijkheid, privacy, veiligheid, data, belang en macht van overheden, bedrijven en consumenten.

5. **#participatie#communicatie** – De dynamiek tussen journalistiek en woordvoering is sterk veranderd en blijft veranderen. Niet journalistieke kanalen – ook die van de gemeente- worden belangrijker, ook monitoringsspecialisten en newsrooms. Het regisseren van de communicatie wordt steeds moeilijker door versnippering van het medialandschap. Ook de werking van sociale media en algoritmes van online media en zoekmachines bepalen sterk welke informatie tot iemand komt. De communicatie en informatievoorziening over alle **gemeentelijke kanalen** moeten nauwkeurig op elkaar **afgestemd** worden.

6. **#participatie #inclusie#dienstverlening** – Door groeiende diversiteit is er meer aandacht voor verschillen in onze samenleving. Diversiteit begint steeds gewoner te worden. Mensen willen niet meer in hokjes geplaatst worden. Wanneer aandacht voor verschillen leidt tot ongelijkheid, ontstaan er scheidslijnen. Scheidslijnen zijn tijdens de coronacrisis verscherpt. Het belang om dit te verkleinen is toegenomen. Blijvend inzetten op inclusie is nodig, waarbij we scheidslijnen wegnemen en ruimte geven aan diversiteit. De uitdaging is om oog te houden voor verschillen& diversiteit en **participatie te vergroten** zonder onbedoeld anderen buiten te sluiten. Er zijn hierdoor ook **grenzen aan het personaliseren** van (online) informatie of communicatie. Tegengaan van polarisatie

7. Wet- en regelgeving die veel gaat vragen/vraagt van de gemeente op het vlak van dienstverlening: Wmebv, Woo, Single Digital gateway, tijdelijk besluit Digitale Toegankelijkheid, GGI, Omgevingswet

Groeiplan:

- De gemeentelijke organisatie inrichten naar 'van buiten naar binnen' en de dienstverlening zo organiseren.
- De gemeentelijke organisatie mee laten groeien met de groei naar 85.000 inwoners.

WELKE (NIEUWE) ACTIVITEITEN VLOEIEN HIERUIT VOORT DE KOMENDE 4 JAAR, WELKE MIDDELEN ZIJN DAARBIJ NODIG

1. Onderzoeken en vervolgens invoeren opgave- of doelgericht begroten voor dienstverlening en gebiedsgericht werken, waarbij structurele en incidentele budgetten geordend en onder beheer komen van de bij behorende programmastructuur.
2. Voortzetting, faciliteren met voldoende budget en verder borgen van de integrale sturingsstructuur dienstverlening (programma dienstverlening) en gebiedsgericht werken
3. Versterken, inrichten en borgen van de omnichannel eerstelijns dienstverlening
4. Versterken data gedreven werken via opbouwen van organisatiebreed data(analyse)team
5. Uitbreiden/versterken oplossingsgericht werken/gespreksvoering & casemanagement
6. Versterken communicatiefunctie en faciliteren (digitale) participatie.
7. Uitbreiden (digitale) participatiefunctionaliteiten en borgen van instrumenten als het inwonersplatform.

Alle investeringen voor de bovengenoemde activiteiten zijn nog niet opgenomen in de beleidstoevoegingen. Voor een aantal genoemde activiteiten loopt een onderzoeksopdracht om meer duidelijkheid te kunnen geven.

OVERDRACHTSDOCUMENT

RAADSPERIODE

2022-2026

gemeente Barneveld